

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי
אגף קליטת עלייה

ראמ"ה
הרשות הארצית
למדירה והערכה בחינוך

מבדק בעברית לתלמידים עולים בכיתות ג'-ו'

על-פי תכנית הלימודים בעברית
כשפה שנייה לתלמידים עולים

מדריך למורה

תשס"ט 2008
המבדק פותח ונכתב במסגרת
הרשות הארצית למדירה והערכה בחינוך (ראמ"ה)
עבור אגף קליטת עלייה במשרד החינוך

חברי ועדת ההיגוי מטעם הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה):

יו"ר הוועדה

פרופ' שושנה בלום-קולקה, האוניברסיטה העברית

חברי הוועדה

גב' רחל גרבר, אגף קליטת עלייה, משרד החינוך
גב' סימה חרוב, אגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, משרד החינוך
גב' אביגיל שמואלי, אגף קליטת עלייה, משרד החינוך
גב' מזל שיניאק, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך
גב' מאיה שריר, אגף קליטת עלייה, משרד החינוך

נציגי ראמ"ה בוועדה

ד"ר יואל רפ, אגף הבחינות, ראמ"ה
גב' חני שלטון, אגף הבחינות, ראמ"ה

מרכזת הוועדה

גב' ליאורה שחם, ראמ"ה

צוות פיתוח המבחן

גב' ארזה לבון-גילת, מנהלת הפיתוח ופסיכומטריקאית, מטח
גב' נעמי גורבט, ראש צוות הכתיבה, מטח
גב' תהילה גרינוולד, חברה בצוות הכתיבה, מטח
גב' יעל זהבי, חברה בצוות הכתיבה, מטח
גב' מירה אואן, יועצת לצוות הכתיבה, מטח
גב' מיכל שמש, פסיכומטריקאית, מטח

גב' לילך חזאי, עיצוב ועריכה, מטח
מר ירמי לז'ה, עיצוב שערים, מטח

גב' לימור וייסמן רביד, עריכת לשון, מטח

תוכן עניינים

5	מבוא
5	הקדמה
7	מידע כללי על המבחן
9	תיאור פרקי המבחן והמשימות לתלמידים בכיתות ג'–ו'
11	התארגנות המורה לקראת המבחן – החומרים הדרושים למבחן
13	ביבליוגרפיה
14	הנחיות לניהול פרק "שיח"
15	מטרת הפרק ומבנהו
15	הכישורים הנבדקים
16	תוכן הפרק
16	החומרים הדרושים
17	מהלך ההיבחנות
25	מחווניים לפרק "שיח"
26	דף ריכוז ציוני תלמיד לפרק "שיח"
27	דוגמות לסיכום ביצועי תלמידים
29	הנחיות לניהול פרק "קריאה בקול"
30	מטרת הפרק ומבנהו
30	הכישורים הנבדקים
31	תוכן הפרק
31	החומרים הדרושים
31	מהלך ההיבחנות
33	מחווניים לפרק "קריאה בקול"
34	דף ריכוז ציוני תלמיד לפרק "קריאה בקול"
34	דוגמות לסיכום ביצועי תלמידים
37	הנחיות לניהול פרק "הבנת הנשמע"
38	מטרת הפרק ומבנהו
38	הכישורים הנבדקים
39	תוכן הפרק
39	החומרים הדרושים
39	מהלך ההיבחנות
41	מלל קלטת / תקליטור השמע
47	מחווניים לפרק "הבנת הנשמע"
51	דף ריכוז ציוני תלמיד לפרק "הבנת הנשמע"

52	הנחיות לניהול פרק "הבנת הנקרא"
53	מטרת הפרק ומבנהו
54	הכישורים הנבדקים
54	תוכן הפרק
54	החומרים הדרושים
55	מהלך ההיבחנות
56	מחווניס ודפי ריכוז ציוני תלמיד לפרק "הבנת הנקרא"
71	הנחיות לניהול פרק "הבעה בכתב"
72	מטרת הפרק ומבנהו
72	הכישורים הנבדקים
73	תוכן הפרק
73	החומרים הדרושים
73	מהלך ההיבחנות
75	מחווניס לפרק "הבעה בכתב"
76	דף ריכוז ציוני תלמיד לפרק "הבעה בכתב"
77	דוגמות לסיכום ביצועי התלמידים

■

מבדק בעברית לתלמידים עולים בכיתות ג'-ו'
על-פי תכנית הלימודים בעברית
כשפה שנייה לתלמידים עולים

■

מבוא

■

עברית שפה יפה
אני כותב עברית

הקדמה

המבחן בעברית לתלמידים עולים פותח ונכתב בהתאמה לתכנית הלימודים בעברית כשפה שנייה¹ (משרד החינוך, תשס"ח – בדפוס). מטרת המבחן היא לבדוק מתי ובעזרת איזה סיוע תלמידים עולים יכולים להשתלב בהצלחה בכיתות האם – בקרב בני גילם הדוברים עברית ילדית – ולהשתתף בשיעורים שנלמדים בהם מקצועות הלימוד השונים, תוך כדי קבלת סיוע. התלמידים נבחנים לאחר שלמדו את השפה העברית במסגרות לימוד שונות בבתי-הספר.

חשיבות ידיעת העברית

- ידיעת העברית הכרחית להשתלבות מוצלחת של התלמיד העולה² במערכת החינוך ובחברה הישראלית.
- ידיעת העברית תורמת להצלחה מקצועית ואקדמית בישראל.
- ידיעת שפה כוללת את הכישורים ואת היכולות שלהן: כישורי שיח דבור, כישורי האזנה, יכולת קריאה והבנה ויכולת הבעה בכתב. כישורים ויכולות אלה נדרשים הן לגבי תכנים יומיומיים והן לגבי תכנים לימודיים.

רכישת העברית

- רכישת עברית כשפה שנייה מתרחשת במהלך קיום אינטראקציות חברתיות בקרב ילדים ומבוגרים, ויש לתמוך בה באמצעות **הוראה ישירה ומכוונת**. כך יוכל התלמיד העולה לעשות "שימוש מושכל בעל-פה ובכתב במגוון רחב של סוגי לשון בהקשרים חברתיים שונים ברמה של ילדים בני אותו גיל, הדוברים עברית כשפת אם" (תכנית הלימודים לתלמידים עולים, תשס"ח. עמ' 7).
- קצב רכישת העברית משתנה מתלמיד לתלמיד בשל הגורמים הרבים המעורבים בתהליך רכישת השפה השנייה. גורמים אלה תורמים לרכישת השפה השנייה או מעכבים אותה (שם, עמ' 3–4). בספרות המקצועית (Tabors, 2003) מציינים כי נדרשות חמש שנים לפחות כדי לשלוט בשפה ברמה של דובר ילידי; במחקרם של לוין, שוהמי וספולסקי (2003) מציינים טווחים גדולים יותר (עד אחת-עשרה שנים). טיעונים אלה מחזקים את הגישה הגורסת כי יש להעריך תלמידים הערכה אינדיבידואלית על-פי ביצועיהם, ולא לקבוע סטנדרטים נוקשים הנשענים על מועדי עלייתם לארץ.

מבחן זה והמדריך למורה נכתבו בהתבסס על ההנחה שתלמיד עולה יוכל להשתלב בכיתה בקרב בני גילו, אם יציג ביצועים בעברית התואמים את "אמצע רמת הביניים" לפי תכנית הלימודים החדשה בעברית כשפה שנייה, כפי שהיא מוגדרת בתכנית הלימודים לעברית כשפה שנייה (עמ' 77–108).

אנחנו מקווים שהערכה מבוקרת של הידע בעברית של התלמידים העולים תסייע לזיהוי הצרכים המיוחדים של כל תלמיד ותסייע גם לבניית תכנית עבודה אישית לכל תלמיד.

¹ תכנית הלימודים: עברית כשפה שנייה, לתלמידים עולים בכיתות א'–י"ב בבית הספר הממלכתי והממלכתי דתי, תשס"ח.
http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Tochniyot_Limudim/Ivrit/SafaShniya/Safa2.htm

² מטעמי נוחות המדריך מתייחס לתלמיד בלשון זכר, ולמורה בלשון נקבה אולם הכוונה היא לבני שני המינים.

מידע כללי על המבחן

אוכלוסיית היעד של המבחן

- א. תלמידים עולים הלומדים בכיתות ג'–ו' בבתי-הספר הממלכתיים והממלכתיים-דתיים, שהגיעו ל"אמצע רמת הביניים" בלימוד העברית, בהתאם לתכנית הלימודים בעברית כשפה שנייה לתלמידים עולים (משרד החינוך, תשס"ח), ומתחילים להשתלב בשיעורים שבהם נלמדים מקצועות הלימוד בכיתות האם.
- ב. תלמידים שהם תושבים חוזרים, הלומדים בכיתות ג'–ו' בבתי-הספר הממלכתיים והממלכתיים-דתיים, שהשפה הדבורה בביתם היא עברית.

מועד העברת המבחן

- המבחן אמור לסייע למורה להעריך את יכולתו של התלמיד העולה להשתלב בשיעורים בכיתת האם. המבחן יועבר לתלמידים העולים שצוות בית-הספר סבור כי הם הגיעו ל"אמצע רמת הביניים" על פי תכנית הלימודים החדשה בעברית כשפה שנייה.
- המבחן יועבר לא יאוחר משנה וחצי מיום העלייה לארץ. אם תלמיד נכשל במבחן, עליו לגשת למבחן חוזר לאחר חודש לפחות ולא יותר מחצי שנה ממועד ההיבחנות הראשון.
- המבחן יועבר לתלמידים שהם תושבים חוזרים, שהשפה הדבורה בביתם היא עברית, טרם שיבוצם בכיתות על מנת לבדוק אפשרות לשילובם המידי בכיתת האם עם סיוע במקצועות רבי מלל.

מבנה המבחן

המבחן מורכב מחמישה פרקים, כאשר בכל פרק נבחנות מיומנויות אחרות של התלמיד כמפורט להלן:

1. **שיח** – בפרק זה נבדקות מיומנויות **תקשורתיות** ו**יכולת הצגת מידע בעל-פה**.
2. **קריאה בקול** – בפרק זה נבדקות מיומנויות **יכולת הקידוד** ו**יכולת הפענוח של טקסט מנוקד ושאינו מנוקד**.
3. **הבנת הנשמע** (האזנה) – בפרק זה נבדקות מיומנויות **תיהלוח מידע והפקת משמעות מטקסט מושמע**.
4. **הבנת הנקרא** – בפרק זה נבדקות מיומנויות **תיהלוח מידע והפקת משמעות מטקסט כתוב**.
5. **הבעה בכתב** – בפרק זה נבדקת **יכולת ההצגה של מידע בכתב**.

מודעות לשונית וידע על-לשוני נבדקים באמצעות כל פרקי המבחן.

המדריך כולל מידע והנחיות הדרושים לכל פרק בנפרד: ההכנות לקראת המבחן, מהלך המבחן, המחווניים לבדיקת המבחן, הנחיות למתן ציונים ודוגמות לביצועי תלמידים וסיכומם.

מהלך המבחן

מומלץ לקיים את המבחן בכמה מפגשים, באחת מן הדרכים המצוינות להלן:

- ◆ חמישה מפגשים – כל מפגש יוקדש לפרק אחד.
 - ◆ שלושה מפגשים – כל מפגש יוקדש לשני פרקים, למעט פרק הבנת הנקרא שיש להקדיש לו מפגש שלם.
- מומלץ לשלב במפגש אחד את פרק השיח ואת פרק הקריאה בקול, כי שניהם מיועדים להעברה פרטנית.

בדיקת המבחן

המורה תבדוק את ביצועי התלמידים בעזרת מחוון המצורף לכל אחד מפרקי המבחן, ותסכם את התוצאות ב'דף ריכוז ציוני תלמיד' עבור כל אחד מהתלמידים. על המורה לצלם עותק מ'דף ריכוז ציוני תלמיד' של כל אחד מפרקי המבחן כמספר התלמידים הנבחרים. לאחר מתן הציונים יש להמיר את סכום הנקודות שיתקבל, לציון בין 0 ל-100 באמצעות 'טבלת המרה'.

הצלחה במבחן

על התלמיד לקבל במבחן בהבנת הנקרא 65 נקודות לפחות (ממוצע הציונים של שני הטקסטים). בנוסף לכך, עליו לקבל מעל 65 נקודות בשני פרקים נוספים.

המדיניות לגבי המשך הסיוע לתלמידים שהצליחו במבחן, ולגבי תלמידים שלא עמדו בדרישות הסף למבחן, תפורסם על ידי האגף לקליטת עלייה.

תיאור פרקי המבחן והמשימות לתלמידים בכיתות ג'-ו'

לפניכם טבלה המפרטת את הפרקים המועברים באופן פרטני (מורה ותלמיד בודד). פרקים אלה מועברים באותו אופן לכל התלמידים בכיתות ג'-ו'.

שם הפרק	היכולת הנבדקת	סוג המשימה / סוג הטקסט	תוכן המשימה / תוכן הטקסט	המלצה לאופן העברת הפרק
שיח	תקשורתיות והצגת מידע בעל-פה	1. שיח בענייני היומיום	שאלות בנושאים שונים כמפורט להלן: א. העדפות (שיעורים, אוכל, טלוויזיה) ב. חברים ג. סדר יום	שיחה אישית בין תלמיד למורה
		2. שיח מורחב	סיפור מקרה: אבד לי...	
		3. הסבר	איך משחקים במחבואים?	
		4. תיאור	תיאור תמונה	
קריאה בקול	יכולת הקידוד והפענוח של טקסט מנוקד ושאינו מנוקד	קריאת טקסט מנוקד	1. מחפש חבר שיר מאת נאווה מקמל-עתיר מספר מילים: 41	קריאת הקטעים על-ידי התלמיד בנוכחות המורה בלבד
		קריאת טקסט מנוקד	2. בכל דור ודור טקסט מתוך ההגדה של פסח מספר מילים: 52	
		קריאת טקסט שאינו מנוקד	3. האריה והלביאה טקסט מידעי מספר מילים: 78	
		קריאת טקסט שאינו מנוקד	4. החורף בישראל טקסט מידעי מספר מילים: 69	

לפניכם טבלה המפרטת את הפרקים שניתן להעבירם גם באופן קבוצתי לתלמידים בכיתות ג'-ד'.

שם הפרק	היכולת הנבדקת	סוג המשימה / סוג הטקסט	תוכן המשימה / תוכן הטקסט	המלצה לאופן העברת הפרק
הבנת הנשמע	תיהלוך מידע והפקת משמעות מטקסט מושמע	הוראות מורה	1. הוראות מורה בשיעור הנדסה	התלמידים יאזינו לטקסטים בקבוצה, בזוגות או ביחידות.
		דיווח סיפורי ומילוי הוראות	2. דיווח סיפורי על טיול בגן-חיות	
הבנת הנקרא	תיהלוך מידע והפקת משמעות מטקסט כתוב	טקסט מידעי קצר	1. הקרמבו	עבודה אישית ; חלק זה יכול להיות מועבר לקבוצת תלמידים בו-זמנית.
		טקסט סיפורי	2. תמי אוהבת כדורגל מאת איילת כהן	
הבעה בכתב	יכולת הצגת מידע בכתב	סיפור אישי	1. היום הראשון בבית-הספר בישראל	עבודה אישית ; חלק זה יכול להיות מועבר לקבוצת תלמידים בו-זמנית. התלמיד יבחר במשימת כתיבה אחת מבין השתיים.
		הצגת עמדה מנומקת	2. הפסקות קצרות או הפסקה אחת ארוכה במהלך יום לימודים בבית-ספר	
לשון	מודעות לשונית וידע על-לשוני	השימוש בידע לשוני נבדק באמצעות כל פרקי המבחן.		

לפניכם טבלה המפרטת את הפרקים שניתן להעבירם גם באופן קבוצתי לתלמידים בכיתות ה'-ו'.

שם הפרק	היכולת הנבדקת	סוג המשימה / סוג הטקסט	תוכן המשימה / תוכן הטקסט	המלצה לאופן העברת הפרק
הבנת הנשמע	תיהלוך מידע והפקת משמעות מטקסט מושמע	הוראות מורה	1. הוראות מורה בשיעור הנדסה	התלמידים יאזינו לטקסטים בקבוצה, בזוגות או ביחידות.
		דיווח סיפורי ומילוי הוראות	2. דיווח סיפורי על טיול בגן-חיות	
הבנת הנקרא	תיהלוך מידע והפקת משמעות מטקסט כתוב	טקסט סיפורי	1. הקופסה שיר מאת יהונתן גפן	עבודה אישית ; חלק זה יכול להיות מועבר לקבוצת תלמידים בו-זמנית.
		טקסט מידעי	2. הסוס והאדם	
הבעה בכתב	יכולת הצגת מידע בכתב	סיפור אישי	1. החג הראשון בישראל	עבודה אישית ; חלק זה יכול להיות מועבר לקבוצת תלמידים בו-זמנית. התלמיד יבחר במשימת כתיבה אחת מבין השתיים.
		הצגת עמדה מנומקת	2. הפסקות קצרות או הפסקה אחת ארוכה במהלך יום לימודים בבית-ספר	
לשון	מודעות לשונית וידע על-לשוני	השימוש בידע לשוני נבדק באמצעות כל פרקי המבחן.		

התארגנות המורה לקראת המבחן – החומרים הדרושים למבחן

לפניכם טבלה שתפקידה לסייע למורה להכין את החומרים הדרושים למבחן בכל אחד מן הפרקים:

שם הפרק	החומרים הדרושים למורה	החומרים הדרושים לתלמידים
שיח	● למשימה 1: שלוש כרטיסיות הכוללות שאלות בענייני היומיום ● למשימה 2: דף הנחיה לניהול שיח על סיפור מקרה בנושא אבידה ● למשימה 3: דף הנחיה הכולל הסבר על משחק ושאלות מכוונות ● למשימה 4: דף הנחיה לביצוע המשימה, שתי תמונות הדגמה ושלוש תמונות לעריכת המשחק עצמו ● מחוון להערכת ביצועי התלמידים ● 'דף ריכוז ציוני תלמיד' עבור כל תלמיד ● דפים ריקים לתיעוד דברי התלמידים (במידת הצורך)	● פרק "שיח" הכולל חמש תמונות שיוצגו לתלמידים לצורך ביצוע משימה 4. (אפשר להעביר את התמונות מתלמיד לתלמיד).
קריאה בקול	● טקסטים כמספר התלמידים, לסימון ביצועיו של כל תלמיד במהלך הקריאה ● מחוון להערכת ביצועי התלמידים ● 'דף ריכוז ציוני תלמיד' עבור כל תלמיד	● פרק "קריאה בקול" הכולל ארבעה טקסטים, שמתוכם יקרא התלמיד טקסט מנוקד וטקסט שאינו מנוקד. (אפשר להעביר את הטקסטים מתלמיד לתלמיד).
הבנת הנשמע	● קלטת/תקליטור הכוללים קטעים מוקלטים ● תמליל של הקטעים המוקלטים ● בקלטת/בתקליטור עבור המורה ● מחוון להערכת ביצועי התלמידים ● 'דף ריכוז ציוני תלמיד' עבור כל תלמיד	● פרק "הבנת הנשמע" הכולל דפי מבחן מאוירים כמספר התלמידים.

שם הפרק	החומרים הדרושים למורה	החומרים הדרושים לתלמידים
הבנת הנקרא	- מחוון להערכת ביצועי התלמידים - ידף ריכוז ציוני תלמיד' עבור כל תלמיד	- פרק "הבנת הנקרא" הכולל שני טקסטים ושאלות כמספר התלמידים. - עותק נוסף לכל אחד מהטקסטים, כמספר התלמידים (עותקים אלה לא יוצמדו לדפי המבחן; התלמידים יוכלו לעיין בהם בזמן מתן התשובות, כדי שלא יצטרכו לדפדף בדפי המבחן).
הבעה בכתב	- מחוון להערכת ביצועי התלמידים - ידף ריכוז ציוני תלמיד' עבור כל תלמיד	פרק "הבעה בכתב" הכולל דפי משימות כתיבה כמספר התלמידים. התלמיד יבחר במשימה אחת מבין שתיים.

ביבליוגרפיה

תכנית הלימודים לתלמידים עולים בכיתות א'–י"ב בבית-הספר הממלכתי והממלכתי דתי: עברית כשפה שנייה (תשס"ח). משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים (גרסת אינטרנט, אפריל 2008).

בלום-קולקה, ש. (2007). פיתוח תכניות לימודים בשפת אם ובשפה שנייה, בתוך: *השפה העברית בעידן הגלובליזציה* (תשס"ח), עורכות נ. נבו וע. אולשטיין. הוצאת י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים.

בלום-קולקה, ש. ויצמן, א. (2002). סקריפט אוריינות: חקר, עיון ומעש, גיליון 3–4: *ילדים מדברים: אוריינות שיח בסוגות של השפה הדבורה*. המכללה לחינוך ע"ש קיי, הוצאת הספרים אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

והל, א. אלדן, צ. רון, ר. (2002). למצוא את הדרך, יחידה 11: *קריאה – תיאוריה ומעשה: לומדים ומלמדים אוריינות*. האוניברסיטה הפתוחה, רמת אביב, תל-אביב.

לוי, ת. שוהמי, א. ספולסקי, ד. (2003). *מצבם בלימודים של תלמידים עולים*. דוח מדעי, מוגש למשרד המדען הראשי ולאגף לקליטת תלמידים עולים.

מטח, תחום שפות: *מרקם לחבר מדינות עצמאיות – דוח פעילות 2004–2005*, בהנחיית פרופ' בלום-קולקה. הוגש למסד קליטה, גיוינט ישראל. דצמבר 2005.

מטח, תחום שפות: *חינוך לשוני באמצעות הכנת תוצר – מדריך למורה של התכנית: מרקם סיפורים מפי יהודי אתיופיה*, 2001.

פלד, נ. (1996). על מהות המעבר מדיבור לכתיבה. בתוך: *דרכים לאוריינות, כך א': מדיבור לכתיבה*. עורכת נ. פלד, הוצאת כרמל, ירושלים.

Blum – Kulka (2008). *academy preliminary results*. The Language Experience of Young Immigrant children. ISF, Israeli Academy of Science. Hebrew Univrsity of Jerusalem.

Halliday. M.A.K (1989). *Spoken and Written Language*.(chapters: 3,5,6,7). Oxford: Oxford University Press.

Heath,S.B. (1983). *Ways with words: Language, life and work in communities and classrooms*. Cambridge: Cambridge University Press.

Michaels, S. (1981). "Sharing time": Children's narrative styles and differential access to literacy', *Language in society*, 10, 42-423

Torrance, N. & Olson,D. (1985). Oral and Written Competencies in the Early School Years. In: D. Olson, N. Torrance, and A. Hildyard, Eds. *Literacy, Language and Learning*, Cambridge: Cambridge University Press.

Tabors, P. O. (2003). *One child, two languages*. Baltimore, London & Sidney: Paul H. Brooks Publishers.

■

מבדק בעברית לתלמידים עולים בכיתות ג'-ו'
על-פי תכנית הלימודים בעברית
כשפה שנייה לתלמידים עולים

■

הנחיות לניהול פרק שיח

■

1. מטרת הפרק ומבנהו

מטרת הפרק היא לבדוק ולהעריך את כישורי השיח של התלמיד בעברית ואת יכולתו להציג מידע בעל-פה. המבחן בודק את יכולות השיח בנסיבות 'כמו-טבעיות' – שיח בנושאים בענייני היומיום, ובנסיבות רשמיות למחצה – סיפור מקרה, הסבר ותיאור תמונה.

הטבלה שלהלן מתארת את מבנה הפרק ואת המשימות הכלולות בו.

היכולת הנבדקת	סוג המשימה	תוכן המשימה	המלצה לאופן העברת הפרק
תקשורתיות והצגת מידע בעל-פה	1. שיח בענייני היומיום	שאלות בנושאים בענייני היומיום הכתובות על שלוש כרטיסיות, כמפורט להלן: א. העדפות (שיעורים, אוכל, טלוויזיה) ב. חברים ג. סדר יום	שיחה אישית בין תלמיד למורה
	2. שיח מורחב	סיפור מקרה: אבד לי...	
	3. הסבר	איך משחקים במחבואים?	
	4. תיאור	תיאור תמונה	

2. הכישורים³ הנבדקים

כישורי צופן

- הגייה נכונה של כל העיצורים והתנועות, הגייה ברורה של מילים
- התאמת האינטונציה לטקסט
- הבנת עיקרי המידע בשיח
- פענוח מילים לא מוכרות (על-פי ההקשר)

השתתפות בשיח

- השבת תשובות הולמות, שאילת שאלות פשוטות ומורכבות

חילופי מידע

- ניהול שיחות קצרות בנושאי היום בקצב דיבור טבעי

ניהול שיח מורחב

- דיווח על אירועים ועל מצבים מחיי היומיום במשפטים קצרים
- תיאור אירועים או מתן הסברים בטקסטים קצרים, לכידים ומקושרים

³ הכישורים הנבדקים נוסחו בהלימה לתכנית הלימודים לתלמידים עולים, עמ' 94–97.

3. תוכן הפרק

- **החומרים הנלווים למשימה 1:** שלוש כרטיסיות שכלולות בהן שאלות בענייני היומיום: בכרטיסייה א' כלולות שאלות בנושא העדפות ("איזה שיעור אתה אוהב?", "מהם התחביבים שלך?"), "אילו מאכלים אתה אוהב?" וכד'); בכרטיסייה ב' כלולות שאלות בנושא חברים ("מה אתה וחבריך אוהבים לעשות יחד?", "באיזו שפה אתם מדברים זה עם זה?" וכד'); בכרטיסייה ג' כלולות שאלות בנושא סדר יום, על 'כאן ועכשיו' ("מאיפה באת?", "לאן אתה הולך?" וכד').
- **החומרים הנלווים למשימה 2:** דף הנחיה שמתואר בו סיפור מקרה בנושא 'אבד לי'. סיפור זה שמש כ'מודל' לנסיגה לסיפור מקרה שהתלמיד יתבקש לספר ("גם לך קרה משהו כזה?").
- **החומרים הנלווים למשימה 3:** דף הנחיה שמופיעה בו בקשה להסבר משחק (מחבואים), וכן שאלות מכוונות שיש לשאול תלמידים שנתנו הסבר קצר ולא ממצה.
- **החומרים הנלווים למשימה 4:** דף הנחיה שמובאת בו הדרכה למשחק תיאור תמונה, וכן חמש תמונות: שתי תמונות להדגמת המשחק על-ידי המורה ושלוש תמונות להשתתפות התלמיד במשחק.

4. החומרים הדרושים

חשוב לקרוא ולהכיר היטב את תוכן החומרים לפני שבוחנים את התלמידים

החומרים הדרושים לתלמידים	החומרים הדרושים למורה
• פרק "שיח" הכולל חמש תמונות שיוצגו לתלמידים לצורך ביצוע משימה 4. (אפשר להעביר את התמונות מתלמיד לתלמיד).	• למשימה 1: שלוש כרטיסיות הכוללות שאלות בענייני היומיום • למשימה 2: דף הנחיה לניהול שיח על סיפור מקרה בנושא אבידה • למשימה 3: דף הנחיה לביצוע המשימה – הסבר על משחק ושאלות מכוונות • למשימה 4: דף הנחיה לביצוע המשימה, שתי תמונות הדגמה ושלוש תמונות לעריכת המשחק עצמו • מחוון להערכת ביצועי התלמידים • 'דף ריכוז ציוני תלמיד' עבור כל תלמיד • דפים ריקים לתיעוד דברי התלמידים (במידת הצורך)

המבחן יתנהל כשיחה אישית בין מורה לתלמיד.

משך המבחן: 15–20 דקות לתלמיד

בתחילה, מומלץ להסביר לתלמיד מהי מטרת השיחה. כמו-כן יש לציין פרטים נוספים כדי להפיג את חששות התלמיד מהמבחן: לציין את משך השיחה המשווער, להבהיר שהציון לא ייכלל בתעודה ולציין שהמורה תכתוב במהלך השיחה חלק מהדברים הנאמרים.

א. המורה תפתח במשימה 1 – ניהול שיחה בענייני היומיום בעזרת הכרטיסיות א'-ג'.

- המורה תנהל שיחה עם התלמיד בהתבסס על אחת הכרטיסיות (ובהתבסס על הנושא המוצג בה), או בהתבסס על מבחר שאלות מתוך שלוש הכרטיסיות.
- במהלך השיחה מומלץ לשאול את התלמיד שאלות פתוחות כדי לאפשר לו להתבטא באופן חופשי.
- יש לשוחח על נושאים קלילים ופשוטים כדי לא להכביד על התלמיד, ולהמעיט בשאלות בנושאים הנוגעים למשפחה, למצבים רגשיים, לנושאים כאובים וכד'.
- חשוב לעודד את התלמיד לדבר, להביע עניין בדבריו, לשתף אותו בחוויות אישיות רלוונטיות של המורה וליצור אווירה נעימה, פתוחה ובטוחה.
- רצוי לנהל את השיחה ברציפות מרבית, כאשר מבע אחד נובע מקודמו, ולהמעיט במעברים חדים מנושא לנושא.

ב. המורה תעבור לביצוע שתי המשימות הבאות – 2 (סיפור מקרה) ו-3 (הסבר משחק). לא חשוב איזו

משימה תבוצע קודם – 2 או 3, אך יש לבצע את שתי המשימות.

דוגמה למעבר 'טבעי' ממשימה 1 למשימה 2:

מורה: באיזו שעה את מסיימת ללמוד היום? (כרטיסיית שיח ג')

תלמידה: באחת וחצי.

מורה: ומה קורה אז?

תלמידה: אני הולכת הביתה.

מורה: ויש מישהו בבית או שיש לך מפתח?

תלמידה: יש מפתח.

מורה: זה מזכיר לי משהו שקרה לי השבוע... רציתי לצאת מהבית ופתאום ראיתי שאין לי מפתח... גם

לך קרה משהו כזה? (ממשיכה למשימה 2)

(מתוך פילוט מבחני עולים, אפריל 2008)

דוגמה למעבר 'טבעי' ממשימה 1 למשימה 3 :

מורה : איזה שיעור אתה הכי אוהב? (כרטיסיית שיח א')

תלמיד : שיעור ספורט.

מורה : ואיזה משחק אתה הכי אוהב?

תלמיד : משחק כדורסל.

מורה : תוכל להסביר לי איך משחקים את המשחק הזה? מה החוקים? או אולי משחק אחר שאתה אוהב

לשחק? (ממשיכה למשימה 3)

(מתוך פיילוט מבחני עולים, אפריל 2008)

הערה : אם המורה חוששת שלא תזכור את דברי התלמיד ולכן לא תוכל להעריך נכונה את יכולותיו, היא יכולה לבקש מהתלמיד להכתיב לה את הסיפור, או להקליט את השיחה ברשומקול (טייפ). לחילופין, המורה יכולה לבקש ממורה אחרת או מבת שירות לאומי לתעד את השיחה.

ג. המורה תעבור למשימה 4 – תיאור תמונה.

המורה תאמר לתלמיד "עכשיו נשחק במין משחק"..." מומלץ לסייג את המילה **משחק**, כדי שהתלמיד יבין שלא מדובר באמת במשחק (הפעילות היא משחקית).

המורה תדגים לתלמיד כיצד יש לתאר תמונה. היא תעשה זאת באמצעות תיאור של תמונות הדגמה, ולאחר מכן תמשיך בפעילות כפי שכתוב בדף ההנחיה.

ד. סיום : בסיום השיחה תודה המורה לתלמיד על השיחה ותחמיא לו על ידיעותיו בעברית.

אם המורה מחליטה להעביר פרק נוסף של המבחן, עליה לעבור להנחיות של הפרק הבא.

ה. בדיקת המבחן : המורה תבדוק את ביצועי התלמידים בעזרת המחווה לפרק "שיח" (סעיף 6 בפרק מבחן זה), ותסכם את התוצאות בדף 'ריכוז ציוני התלמיד' עבור כל אחד מהתלמידים (סעיף 7 בפרק מבחן זה). יש להמיר את סכום הנקודות שיתקבל לציון בין 0 ל-100 באמצעות 'טבלת המרה' (סעיף 7 בפרק מבחן זה).

העמודים הבאים כוללים את משימות התלמידים ואת דפי ההנחיות למורה להערכה של כל אחת ממשימות הפרק.

– למורה בלבד –

משימה 1 שיחה בענייני יומיום

כרטיסייה א' - שאלות לשיחה בנושא העדפות

- מה אתה אוהב לעשות אחרי הלימודים?
- ספר לי בבקשה מה אתה מתכוון לעשות היום אחר-הצהריים?
- מה אתה עושה בימים שאין לימודים / שלא לומדים בהם?
- איזה יום אתה הכי אוהב בבית-הספר? למה?
- איזה יום אתה לא אוהב בבית-הספר? למה?
- איזה שיעור אתה הכי אוהב? למה?
- איזה שיעור אתה לא אוהב? למה?
- מה לא לומדים בבית-הספר שלך והיית רוצה שילמדו?
- איזו תכנית טלוויזיה אתה הכי אוהב? למה?
- מה אתה אוהב לאכול? מי מכין את האוכל שאתה אוהב?

כרטיסייה ב' - שאלות לשיחה בנושא חברים

- מי החבר הטוב שלך?
 - ספר לי, בבקשה, איך הכרת אותו?
 - באיזו שפה אתם מדברים ביניכם?
 - אתם נפגשים רק בבית-הספר או גם אחרי בית-הספר?
 - מה החבר שלך הכי אוהב לעשות?
 - מה אתם אוהבים לעשות ביחד?
 - ספר לי על משהו שעשיתם ביחד בזמן האחרון.
 - אתם משחקים עם עוד חברים? עם מי? במה אתם אוהבים לשחק
- עם עוד חברים?

כרטיסייה ג' - שאלות לשיחה בנושא סדר יום

- מאין באת עכשיו? היית בשיעור? בהפסקה?
- לאן תלך מכאן? איזה שיעור יש לך?
- אילו שיעורים היו לך היום בבית-הספר? אילו עוד שיעורים יש לך?
- באיזו שעה התחלת ללמוד היום?
- איך אתה מגיע בבוקר לבית-הספר?
- כמה זמן לוקח לך להגיע מהבית בבוקר? האם כל יום זה אותו דבר?
- מתי אתה מסיים ללמוד היום?
- מה אתה אוהב לעשות בהפסקות בבית-הספר?
- מה עשית בהפסקה היום?
- מה אתה מתכנן לעשות בהפסקה הבאה?

– למורה בלבד –

משימה 2

סיפור מקרה⁴: אבד לי...

במסגרת השיחה המקדימה תגיע המורה גם לנושא זה:
המורה מספרת:

קרה לך פעם שאיבדת משהו....משהו שהיה מאוד חשוב לך באותו זמן?....
אתמול בבוקר (1) אבד לי המפתח של הבית (2). הייתי בטוחה שהוא בתיק שלי, אבל הוא לא היה שם. לא יכולתי לעזוב את הבית כי (3) לא יכולתי לנעול אותו ופחדתי להשאיר את הבית פתוח. חיפשתי (4) בכל החדרים, הפכתי (4) את התיק שלי אבל המפתח לא היה שם. לא הצלחתי בשום אופן להיזכר מתי השתמשתי בו בפעם האחרונה ומה עשיתי אתו. צלצלתי לבעלי, הוא חזר במיוחד מהעבודה כדי לנעול את הבית (5). אני ממש לא מבינה לאן הוא נעלם (6)!
קרה לך פעם שאיבדת משהו? (7)

המורה יכולה להשתמש בסיפור הכתוב לעיל, לספר סיפור אבדה משלה, או לספר על מריבה או על פציעה. חשוב לשים לב למרכיבים של מודל הסיפור:
זמן (1), תיאור (קצר או ארוך) של האובייקט שאבד (2), הבעיה (3), הדרך לפתרון (4), (4), הפתרון (5), סגירת הסיפור / קודה (6), בסיום - חזרה לשאלת ה'מבחן' (7). רצוי שהסיפור יהיה על אבדה של חפץ שהתלמיד מכיר כמותו ויכול להתחבר לסיפור עם סיפור משלו.

אם הסיפור של התלמיד קצר, יכולה המורה לבקש הרחבה באמצעות שאלות מתעניינות שלא ניתנו להן תשובות בסיפור הראשון של הילד:

מתי זה קרה?

איך נראה ה.....?

איפה זה קרה?

מה עשית כששמת לב שאיבדת את ה....?

⁴ סיפור מקרה (סיפורי שיחה) - רצפים נרטיביים הכוללים שתי פסוקיות או יותר הקשורות זו לזו ומייצגות רצף אירועים במציאות. שני האירועים הללו הם בזמן עבר או עתיד, והטקסט עשוי לכלול את המאפיינים המבניים של רקע, נקודת שיא, התרה, הערכה וקודה. בלום-קולקה וחמו 2008.

– למורה בלבד –

משימה 3 הסבר משחק: מחבואים

במסגרת השיחה המקדימה תגיע המורה גם לשאלות אלו:

המורה:

אילו משחקים אתה משחק בהפסקות?

איזה משחק אתה הכי אוהב?

איך משחקים את המשחק הזה?

האם אתה משחק גם במחבואים?

בכל מקום משחקים את המשחק קצת אחרת, איך משחקים "מחבואים" אצלכם?⁵

במידה שהתיאור שהילד מתאר הוא קצר ולא ממצה, כדאי לשאול שאלות

נוספות להרחבת תיאור המשחק:

ואיך המשחק נגמר?

ומה קורה אם.....?

חשוב להשתתף בשיחה, להתעניין בדברי הילד, לברר כשהתיאור לא ברור או כשהילד

אומר מילה לא ברורה, לוודא שאת מבינה, לשאול שאלות וכד'.

אם הילד לא מכיר את המשחק אפשר לנסות להגיע איתו למשחק חצר אחר שהוא

מכיר, למשל: "חיי שרה", תופסת, מחניים, ולבקש הסבר שלו.

⁵ השאלה המרכזית, עליה הילד 'נבחן' היא: איך משחקים מחבואים.

– למורה בלבד –

משימה 4

תיאור: תיאור תמונה

הדגמה/הסבר

המורה תציג את שתי התמונות ותאמר שאנחנו עכשיו נחוד זה לזה חידות על התמונות. הדיבור על פירוש המילים "לחוד חידות" יהווה שיחת חימום. המורה תסביר שהיא תהיה הראשונה שתחוד חידה, כלומר תבחר תמונה ותתאר אותה. התלמיד יצטרך לפתור את החידה ולומר איזו תמונה נבחרה. אחר-כך המורה והתלמיד יתחלפו בתפקידים.

מורה:

בחרתי תמונה.

אני אומר עכשיו כמה משפטים שמתאימים לתמונה שבחרתי (או שמתארים פרטים בתמונה שבחרתי), אתה תקשיב לכל המשפטים, וכשאסיים תאמר איזו תמונה בחרתי (תיארת). ברור? (אתה רוצה לשאול משהו?)

בתמונה שבחרתי רואים:

- אישה / אמא יושבת על כורסה מול מסך הטלוויזיה.
- אישה / אמא יושבת רגל על רגל.
- על יד האישה יושב ילד על כורסת פוף.
- שניהם מסתכלים בטלוויזיה.
- על הרצפה יש שטיח גדול.
- בפינה של השטיח יש שולחן עגול.
- איזו תמונה בחרתי?

הערה: כפי שניתן לראות בדוגמה יש להתחיל מתיאור פרטים משותפים לשתי התמונות ורק בהמשך לעבור לפרטים ייחודיים לתמונה שנבחרה. זאת תהיה הדגמה לתלמיד לנהוג באופן דומה שתאפשר למורה להפיק מהתלמיד אוצר מילים גדול יותר.

6. מחוונים לפרק "שיח"⁶

עם סיום פרק "שיח" תסכם המורה – בעזרת המחוון שלהלן – את הביצועים של כל אחד מהתלמידים ב'דף ריכוז ציוני תלמיד' לפרק "שיח".

מדדים	שיחה בענייני יומיום	סיפור מקרה	הסבר משחק	תיאור תמונה
	משימה 1	משימה 2	משימה 3	משימה 4
דיבור בשטף	מספר תורות של התלמיד בשיחה: 2 - מעל 4 תורות 1 - 3-4 תורות 0 - 1-2 תורות	2 - שוטף 1 - מקוטע 0 - חד מילי	2 - שוטף 1 - מקוטע 0 - חד מילי	2 - שוטף 1 - מקוטע 0 - חד מילי
התאמה לנושא	2 - מתאים לנושא 1 - קרוב לנושא 0 - לא מתאים לנושא	2 - מתאים לנושא 1 - קרוב לנושא 0 - לא מתאים לנושא	2 - מתאים לנושא 1 - קרוב לנושא 0 - לא מתאים לנושא	1 - מתאים לנושא 0 - לא מתאים לנושא
יחידות רעיוניות (מידע שדובר יכול להעביר באופן שלם)	2 - יש 1 - עם פיגומים 0 - אין	2 - שני אירועים (ומעלה) שיש ביניהם קשר כרונולוגי וסיבתי 1 - עם פיגומים 0 - אין	2 - תיאור מהלך כל המשחק ברצף כרונולוגי מתאים 1 - עם פיגומים 0 - אין	1 - יש 0 - אין
משפטים תקינים וקישוריות (תחביר)	2 - כמעט כל המשפטים תקינים 1 - חלק מהמשפטים תקינים (מעל 50%) 0 - אין משפטים תקינים או שחלק קטן מאוד מהמשפטים תקינים	2 - תחביר תקין וקישוריות מגוונת 1 - משפטים קצרים, פשוטים ומקושרים 0 - משפטים לא תקינים ולא מקושרים	2 - תחביר תקין וקישוריות מגוונת 1 - משפטים קצרים, פשוטים ומקושרים 0 - משפטים לא תקינים ולא מקושרים	1 - תחביר תקין 0 - אין משפטים
אוצר מילים בהתאמה לנושא	2 - מתאים 1 - חסרות חלק מהמילים 0 - חסרות מילים מרכזיות בנושא	2 - מתאים 1 - חסרות חלק מהמילים 0 - חסרות מילים מרכזיות בנושא	2 - מתאים 1 - חסרות חלק מהמילים 0 - חסרות מילים מרכזיות בנושא	2 - מתאים 1 - חסרות חלק מהמילים 0 - חסרות מילים מרכזיות בנושא
התאמה דקדוקית	2 - קיימת ברוב המקרים 1 - קיימת לפעמים 0 - כמעט ולא קיימת	2 - קיימת ברוב המקרים 1 - קיימת לפעמים 0 - כמעט ולא קיימת	2 - קיימת ברוב המקרים 1 - קיימת לפעמים 0 - כמעט ולא קיימת	2 - קיימת ברוב המקרים 1 - קיימת לפעמים 0 - כמעט ולא קיימת

⁶ מחוון שיח (מחוון שיחה) פותח במסגרת תכניות מרקם (מטח) ובמסגרת מחקרים של פרופ' בלום-קולקה (2002, 2008) והותאם למבחן זה.

7. דף ריכוז ציוני תלמיד לפרק "שיח"

פרטי התלמיד/ה:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____ מספר זהות: _____

כיתה: _____ מספר כיתה: _____ תאריך עלייה (חודש ושנה): ____/____/____

תאריך המבחן: _____

ניקוד מרבי	סך כל נקודות התלמיד	תיאור תמונה			הסבר משחק			סיפור מקרה			שיחה בענייני יומיום			מדדים
		משימה 4			משימה 3			משימה 2			משימה 1			
		דיבר ☐ לא דיבר ☐			דיבר ☐ לא דיבר ☐			דיבר ☐ לא דיבר ☐			דיבר ☐ לא דיבר ☐			
8		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	דיבור בשטף
7			1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	התאמה לנושא
7			1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	יחידות רעיוניות
7			1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	משפטים תקינים קישוריות (תחביר)
8		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	אוצר מילים בהתאמה לנושא
8		2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	התאמה דקדוקית
														סך כל הנקודות:
45		9			12			12			12			ניקוד מרבי:

תיאור תמונה -

שיחה בענייני יומיום, סיפור מקרה,
הסבר משחק -

טבלת המרה מנקודות לציון על סולם של 100

(משימה 4)

נקודות	ציון
9	100
7	78
5	56
3	33
1	11

טבלת המרה מנקודות לציון על סולם של 100

(משימות 1-3)

נקודות	ציון
12	100
10	83
8	67
6	50
4	33
2	17

8. דוגמות לסיכום ביצועי תלמידים

הדוגמות שלהלן נועדו לסייע למורה להתאמן בהערכה של ביצועי התלמידים בפרק השיח, ולהשוות בין הערכת הביצועים של התלמיד על ידה ובין הערכת הביצועים בפיילוט 2008. מומלץ לקרוא את תמלילי השיחות, להעריך אותם באמצעות המחווה ולהשוות עם סיכום הביצועים שמופיע מתחת לכל תמליל.

תמליל של סיפור מקרה (משימה 2) שסיפרה תלמידה (9 חודשים בארץ)

מורה: (מספרת את סיפור המפתחות – משימה 2) קרה לך פעם משהו כזה?
תלמידה: קרה לי שיעורים או הקלמר חיפשתי בכל הבית ולא מצאתי. ההורים שלי איבדו את המפתחות של האוטו. הם היו בבית של הדוד שלי. הוא היה לבדוק משהו והוא היה בחדר שלו.
 (מתוך פיילוט מבחני עולים, אפריל 2008)

סיכום ביצועי התלמידה

המדד	סיפור מקרה
דיבור בשטף	1 – מקוטע
התאמה לנושא	1 – מתאים
יחידות רעיוניות	1 – שני אירועים שיש ביניהם קשר כרונולוגי וסיבתי
משפטים תקינים וקישוריות	1 – משפטים קצרים וקישוריות חלקית
אוצר מילים	2 – מתאים
התאמה דקדוקית	1 – לפעמים
סך כל הנקודות	7 מתוך 12

תמליל של הסבר משחק (משימה 3) שהסביר תלמיד במבחן (16 חודשים בארץ)

מורה : אתה יודע לשחק במחבואים?

תלמיד : כן.

מורה : תנסה להסביר לי איך משחקים.

תלמיד : שאחד זה יספור עד 10 או עד 20 ואחר כך כולם מיתחיביא (mitxibia) ואת מי שהוא רואה אז הוא אומר שהנה אני רואה אותך ומי שאחרון הוא צריך לספור עד 10 או עד 20.

(מתוך פיילוט מבחני עולים, אפריל 2008)

סיכום ביצועי התלמיד

המזד	הסבר משחק
דיבור בשטף	2 – שוטף
התאמה לנושא	2 – מתאים
יחידות רעיוניות	2 – תיאור מהלך כל המשחק ברצף כרונולוגי מתאים
משפטים תקינים וקישוריות	1 – מגוון אך לא תמיד תקין
אוצר מילים	2 – מתאים
התאמה דקדוקית	1 – לפעמים
סך כל הנקודות	10 מתוך 12

■

מבדק בעברית לתלמידים עולים בכיתות ג'-ו'
על-פי תכנית הלימודים בעברית
כשפה שנייה לתלמידים עולים

■

הנחיות לניהול פרק קריאה בקול

■

עברית שפה שנייה
אני קורא עברית בקול

1. מטרת הפרק ומבנהו

מטרת הפרק היא לבדוק ולהעריך את היכולת של התלמיד לקרוא בקול טקסט קצר בעברית, מנוקד ושאינו מנוקד.

הקריאה בקול כוללת זיהוי והגייה נכונה של מילים על-פי רמזים פונטיים (עיצורים ותנועות) וזיהוי מילים באופן מדויק ואוטומטי (הבא לידי ביטוי בקצב ובשטף הקריאה). כמו-כן התלמיד נדרש במהלך הקריאה להתייחס לפיסוק ולתוכן באמצעות אינטונציה (הנגה) מתאימה.

המבחן כולל טקסטים מעולם השיח העיוני וטקסטים מעולם השיח של הספרות המודרנית.

הטבלה שלהלן מתארת את מבנה הפרק ואת המשימות הכלולות בו.

היכולת הנבדקת	סוג הטקסט	תוכן הטקסט	המלצה לאופן העברת הפרק
יכולת הקידוד והפענוח של טקסט מנוקד ושאינו מנוקד	טקסט מנוקד	1. מחפש חבר שיר מאת נאווה מקמל-עתיר מספר מילים : 41	קריאת הקטעים על-ידי התלמיד בנוכחות המורה בלבד
	טקסט מנוקד	2. בכל דור ודור טקסט מתוך ההגדה של פסח מספר מילים : 52	
	טקסט לא מנוקד	3. האריה והלביאה טקסט מידעי מספר מילים : 78	
	טקסט לא מנוקד	4. החורף בישראל טקסט מידעי מספר מילים : 69	

2. הכישורים הנבדקים

כישורי צופן

- הגייה נכונה של כל מערכת העיצורים והתנועות
- זיהוי מילים מוכרות; הגייה נכונה של כל מערכת העיצורים והתנועות במהלך קריאת מילים ומשפטים ברצף
- הטעמת המילים כראוי (מלעיל ומלרע)

כישורי טקסט

- מתן ביטוי לסימני הפיסוק באמצעות האינטונציה

כישורי בקרה וניטור

- הבחנה בטעויות ותיקון עצמי במהלך הקריאה

3. תוכן הפרק

ארבעה טקסטים לקריאה: שני טקסטים מנוקדים, ושני טקסטים שאינם מנוקדים, לפי הפירוט שלהלן:

1. **מחפש חבר** מאת נאווה מקמל-עטיר, שיר מנוקד
2. **בכל דור ודור**: טקסט מתוך ההגדה של פסח, טקסט מנוקד
3. **האריה והלביאה**: טקסט מידעי, לא מנוקד ברובו
4. **החורף בישראל**: טקסט מידעי, לא מנוקד ברובו

4. החומרים הדרושים

חשוב לקרוא ולהכיר את הטקסטים לפני שבוחנים את התלמידים

החומרים הדרושים לתלמידים	החומרים הדרושים למורה
• פרק "קריאה בקול" הכולל ארבעה טקסטים, שמתוכם יקרא התלמיד טקסט מנוקד וטקסט שאינו מנוקד. (אפשר להעביר את הטקסטים מתלמיד לתלמיד).	• טקסטים כמספר התלמידים, לסימון ביצועיו של כל תלמיד במהלך הקריאה • מחוון להערכת ביצועי התלמידים • 'דף ריכוז ציוני תלמיד' עבור כל תלמיד

5. מהלך ההיבחנות

המבחן יתקיים כמפגש אישי בין מורה לתלמיד.

משך המבחן: 10–15 דקות (לקריאת שני טקסטים)

על התלמיד לקרוא בקול טקסט אחד מנוקד וטקסט אחד שאינו מנוקד.

- א. המורה תגיש לתלמיד **שני טקסטים מבין ארבעת הטקסטים** שבידה, שנראה לה כי הם מתאימים לו. אפשר גם להציג לתלמיד את כל ארבעת הטקסטים ולאפשר לו לבחור בטקסט אחד מנוקד ובאחד שאינו מנוקד.
- ב. המורה תסביר לתלמיד שהיא מבקשת ממנו לקרוא בקול ולהשתדל לקרוא בקול רם וברור.
- ג. המורה תמליץ לתלמיד לקרוא את הטקסטים בקריאה דמומה פעם או פעמיים במשך כמה דקות, לפני הקריאה בקול.
- ד. המורה תבקש מהתלמיד לבחור את סדר קריאת הטקסטים: איזה טקסט הוא רוצה לקרוא ראשון ואיזה טקסט הוא רוצה לקרוא אחרון.
- ה. המורה תסביר לתלמיד שהיא תכתוב על דף בזמן שהוא (התלמיד) קורא.
- ו. המורה תבקש מהתלמיד לקרוא באופן מדויק ככל האפשר ("תשתדל לקרוא מדויק וברור").

- ז. התלמיד יקרא בקול את הטקסט הראשון שבחר. בזמן הקריאה, תסמן המורה את טעויות הקריאה על-גבי הטקסט שבידה. רצוי לכתוב את הטעות מעל המילה. כמו-כן, יש לסמן כאשר התלמיד תיקן את עצמו לאחר שטעה וקרא שוב נכון, או כאשר ניסה לתקן את עצמו ולא הצליח, או כאשר המשיך בלי להתעכב על טעותו.
- ח. המורה תעודד את התלמיד, בלי קשר לאיכות הקריאה שלו, ותציע לו לקרוא בקריאה דמומה נוספת את הטקסט השני.
- אפשר להשיב על שאלות התלמיד במהלך הקריאה (הדמומה או הקולית).
- ט. התלמיד יקרא בקול את הטקסט השני. המורה תסמן את הטעויות גם על-גבי הטקסט השני.
- י. **סיום:** בסוף הקריאה תודה המורה לתלמיד על קריאתו. אם זהו סוף המבחן, כדאי לאפשר לתלמידים לשתף את המורה בחוויות שחוו במהלך המבחן. אם המורה מחליטה להעביר פרק נוסף של המבחן, עליה לעבור להנחיות של הפרק הבא.
- יא. **בדיקת המבחן:** המורה תבדוק את ביצועי התלמידים בעזרת המחווניים לפרק "קריאה בקול" (סעיף 6 בפרק מבחן זה), ותסכם את התוצאות ב'דף ריכוז ציוני תלמיד' לפרק "קריאה בקול" (סעיף 7 בפרק מבחן זה) עבור כל אחד מהתלמידים. יש להמיר את סכום הנקודות שיתקבל לציון בין 0 ל-100 באמצעות 'טבלת המרה' (סעיף 7 בפרק מבחן זה).

6. מחוונים לפרק "קריאה בקול"

עם סיום פרק "קריאה בקול" תסכם המורה – בעזרת המחווון שלהלן – את הביצועים של כל אחד מהתלמידים ב'דף ריכוז ציוני תלמיד' לפרק "קריאה בקול".

הערה: אם תלמיד קורא מילה ואינו מבטא אותה על-פי הניקוד הנכון אלא כפי שמקובל לבטאה בדיבור, אין להוריד לו ניקוד. לדוגמה: במקום לומר "שְׁעָרוֹת", התלמיד אומר "שְׁעָרוֹת"; במקום לומר "וַבְּקָצָה", התלמיד אומר "וַבְּקָצָה".

מדדים	טקסט מנוקד	טקסט לא מנוקד
שטף קריאה	2 - גלובלית 1 - מצרפת 0 - מקוטעת	2 - גלובלית 1 - מצרפת 0 - מקוטעת
מהירות קריאה	1 - מתאימה / מהירה 0 - אטית מאוד	1 - מתאימה / מהירה 0 - אטית מאוד
מספר טעויות בהגיית מילים (כללי)	<u>טקסטים קצרים:</u> 2 - 2-3 טעויות 1 - 4-8 טעויות 0 - מעל 9 טעויות <u>טקסטים ארוכים:</u> 2 - 4-5 טעויות 1 - 6-10 טעויות 0 - מעל 11 טעויות	<u>טקסטים קצרים:</u> 2 - 2-3 טעויות 1 - 4-8 טעויות 0 - מעל 9 טעויות <u>טקסטים ארוכים:</u> 2 - 4-5 טעויות 1 - 6-10 טעויות 0 - מעל 11 טעויות
תיקון טעויות במהלך הקריאה	2 - רוב הפעמים 1 - חלק כן וחלק לא 0 - אין תיקון כלל או שיש תיקון לעתים רחוקות	2 - רוב הפעמים 1 - חלק כן וחלק לא 0 - אין תיקון כלל או שיש תיקון לעתים רחוקות
קריאה מותאמת לסימני הפיסוק	1 - רוב הזמן 0 - כמעט שלא או בכלל לא	1 - רוב הזמן 0 - כמעט שלא או בכלל לא

7. דף ריכוז ציוני תלמיד לפרק "קריאה בקול"

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

פרטי התלמיד/ה: שם פרטי: _____ שם משפחה: _____ מספר זהות: _____

כיתה: _____ מספר כיתה: _____ תאריך עלייה (חודש ושנה): ____/____/____

תאריך המבחן: _____

ניקוד מרבי	סך כל נקודות התלמיד	טקסט לא מנוקד:			טקסט מנוקד:			מדדים
		☐ קרא / ☐ לא קרא			☐ קרא / ☐ לא קרא ⁷			
4		2	1	0	2	1	0	שטף קריאה
2			1	0		1	0	מהירות קריאה
4		2	1	0	2	1	0	מספר טעויות בהגיית מילים (כללי)
4		2	1	0	2	1	0	תיקון טעויות במהלך הקריאה
2			1	0		1	0	קריאה מותאמת לסימני הפיסוק
								סך כל הנקודות:
16		8			8			ניקוד מרבי:

קריאה בקול - טבלת המרה מנקודות לציון על סולם של 100

טקסט מנוקד; טקסט לא מנוקד

ציון	נקודות
100	8
88	7
75	6
63	5
50	4
38	3
25	2
13	1

⁷ לצורך חישוב הציון הכולל, "לא קרא" מקנה 0 נקודות, בדומה לתשובה שגויה.

הדוגמות שלהלן נועדו לסייע למורה להתאמן בהערכה של ביצועי התלמידים בפרק "קריאה בקול", ולהשוות בין הערכת הביצועים של התלמיד על ידה ובין הערכת הביצועים בפיילוט 2008. מומלץ לעיין בסימוני המורה וללמוד אותם, להעריך את ביצועי התלמיד באמצעות המחווה ולהשוות עם סיכום הביצועים שמופיע לאחר הדוגמות.

טקסטים שקראה בקול תלמידה (8 חודשים בארץ) כולל סימונים של המורה

מחפש חבר

מאת נאווה מקמל-עזר

אני צלצלתי אתמול אחרי-הצהרים,
 רציתי הביתה להזמין חברים.
 אך כל מי שחפשתי לא היו בבית
 או היו עסוקים בדברים אחרים.

פרשתי אתמול אחרי חצי-צהרים
 את כל המשחקים בחדרי על מרפד.
 אך לא מצאתי אפילו אחד שיגיע,
 ונשארת בסוף לשחק שם... לבד.

מתוך הספר: ארזים בחרוזים, הוצאת קוראים, 1999

האריה והלביאה

עיבוד לקטע מידע מתוך האינטרנט

האריה הוא בעל חיים טורף שחי באפריקה ובאסיה. הצבע של האריה הוא צהוב-חום, ראשו גדול ורחב, ויש לו רעמה של שערות על הערף. הזנב של האריה ארוך, ובקצה הזנב יש ציצית שיער. לאריה יש קול חזק מאוד שנקרא שאגה. כשהאריה שואג, שומעים את השאגה שלו מרחוק. *לצורך כך - הפרידה למעשה האריה חי בלהקה שיש בה זכרים, נקבות וגורים. לנקבה של האריה קוראים לביאה. הלביאה קטנה מהאריה, אין לה רעמה והיא לא שואגת.

התפקידים של הלביאה הם לצוד את הטרף ולטפל בגורים.

סיכום ביצועי התלמידה

המדד	טקסט מנוקד	שם הטקסט: מחפש חבר	טקסט לא מנוקד	שם הטקסט: האריה והלביאה	סך כל הנקודות
שטף קריאה	2 - גלובלי	1 - מצרף	3		
מהירות קריאה	1 - מתאימה/מהירה	0 - אטית מאוד	1		
מספר טעויות בהגיית מילים	0 - מעל 9 טעויות	0 - מעל 11 טעויות	0		
תיקון טעויות במהלך הקריאה	2 - רוב הפעמים	1 - בהתחלה כן ובהמשך לא	3		
קריאה מותאמת לסימני הפיסוק	1 - רוב הזמן	0 - בכלל לא	1		
סך כל הנקודות	6 מתוך 8	2 מתוך 8	8 מתוך 16		

■

מבדק בעברית לתלמידים עולים בכיתות ג'-ו'
על-פי תכנית הלימודים בעברית
כשפה שנייה לתלמידים עולים

■

הנחיות לניהול פרק הבנת הנשמע

■

1. מטרת הפרק ומבנהו

מטרת הפרק היא לבדוק ולהעריך את יכולתו של התלמיד להפיק משמעות מטקסט מושמע בעברית. בחלק ניכר של יום הלימודים בבית-הספר התלמידים רוכשים ידע באמצעות האזנה לדברי המורה. בדרך-כלל התלמידים שומעים דברי הסבר מפי מורים או מפי תלמידים אחרים המשתתפים בשיח הלימודי. שני סוגי שיח מובהקים באים לידי ביטוי בשיח המתנהל בכיתה: **שיח פעילות** – הנוגע לפעולות שמבצעים התלמידים בכיתה ובשיחה, **ושיח תוכן** – העוסק בתכנים הנלמדים בכיתה. המבחן בודק את שליטתו של התלמיד בסוגי השיח האלה: בתבניות השיח השגורות ובאוצר המילים הרלוונטי להם.

הטבלה שלהלן מתארת את מבנה הפרק ואת המשימות הכלולות בו.

היכולת הנבדקת	סוג המשימה / סוג הטקסט	תוכן המשימה / תוכן הטקסט	המלצה לאופן העברת הפרק
תיהלוך מידע והפקת משמעות מטקסט מושמע	הוראות מורה	1. הוראות מורה בשיעור הנדסה	התלמידים יאזינו לטקסטים בקבוצה, בזוגות או ביחידות.
	דיווח סיפורי ומילוי הוראות	2. דיווח סיפורי על טיול בגן חיות	

2. הכישורים⁸ הנבדקים

כישורי צופן

- הכרת מילים בסיסיות
- פענוח מילים לא מוכרות באמצעות ההקשר

הבנת מידע גלוי

- הבנת המידע העיקרי בשיחות פשוטות, כולל מידע המופנה למשתתפים אחרים בשיחה
- הבנת רעיונות מרכזיים במהלך שיח דבור בהקשרים תרבותיים מוכרים

כישורי טקסט ושיח

- הבנת רעיון המנוסח במבנה מורכב
- הבחנה בין רעיון מרכזי ובין פרטים תומכים או משניים בטקסט ממוצע באורכו

הבנת מבנה-העל של טקסט

- הבנת המבנה של טקסט, כגון סדר ההוראות בטקסט
- זיהוי מבנה של שאלה ותשובה, של טענה והנמקתה

⁸ הכישורים הנבדקים נוסחו בהלימה לתכנית הלימודים לתלמידים עולים, עמ' 94–101.

3. תוכן הפרק

- קלטת או תקליטור ובהם הקטעים שיושמעו במבחן, והנחיות לתלמיד הנבחן. על המורה להאזין לקלטת לפני העברת המבחן לתלמידים, לפי הפירוט שלהלן:
 - **במשימה הראשונה:** יושמעו הוראות של מורה בשיעור הנדסה. התלמידים צריכים להקשיב להוראות המורה המוקלטות, ולענות על השאלות בדפי המבחן: בשאלות הסגורות עליהם לסמן את הציור הנכון (אחד מבין ארבעה), שבו רואים ביצוע של מה שהמורה אומרת; בשאלות הפתוחות עליהם לבצע בעצמם את ההוראות שהקריין נותן.
 - **במשימה השנייה:** יושמע תיאור של טיול בגן-חיות. התלמידים צריכים להקשיב לתיאור הטיול ולענות על השאלות בדפי המבחן: בשאלות הסגורות עליהם לכתוב מספר ליד החיה שמתוארת על-ידי הילדה והקריין; בשאלות הפתוחות עליהם לבצע בהתאם את ההוראות המושמעות.
- טקסטים מודפסים של תמליל פרק הבנת הנשמע, המושמע לתלמיד הנבחן, **עבור המורה בלבד**.
- חוברת מבחן לתלמיד (כוללת איורים למשימה הראשונה ולמשימה השנייה), **עבור כל תלמיד**.

4. החומרים הדרושים

החומרים הדרושים לתלמידים	החומרים הדרושים למורה
• פרק "הבנת הנשמע" הכולל חוברת דפי מבחן מאוירים כמספר התלמידים.	• קלטת/תקליטור הכוללים קטעים מוקלטים • תמליל של הקטעים המוקלטים • בקלטת/בתקליטור עבור המורה • מחוון להערכת ביצועי התלמידים • 'דף ריכוז ציוני תלמיד' עבור כל תלמיד

5. מהלך ההיבחנות

המבחן יכול להתקיים בקבוצה, בזוגות או ביחידים, כאשר כל תלמיד מבצע באופן עצמאי את המשימות בדפי המבחן שברשותו.

משך המבחן: כ- 20 דקות (כל המהלך, כולל הסבר ודוגמה)

א. הסבר מהלך המבחן

המורה תסביר לתלמידים כיצד יתנהל המבחן ומה בודקים באמצעותו.

לפני המשימה הראשונה תאמר המורה: עכשיו נבדוק אם אתם מבינים את מה שאתם שומעים בעברית. אחלק לכל אחד מכם חוברת מבחן ובה תמונות. אחר-כך אשמיע לכם קטע הוראות שמורה אומרת לתלמידים בכיתה שלה. תצטרכו לסמן בדפים שלפניכם את התמונה שבה התלמיד או התלמידים עושים את מה שהמורה אומרת. אחר-כך תשמעו הוראות ותבצעו אותן בתוך החוברת. אשמיע לכם כל דבר פעמיים כדי שתוכלו לבדוק את עצמכם. עכשיו נעשה יחד את המשימה הראשונה.

לפני המשימה השנייה תאמר המורה: הפכו את הדף ועברו למשימה השנייה. לפניכם איור של גן-חיות. מיד אשמיע הוראות שקשורות לאיור. אתם תצטרכו לכתוב מספרים לפי מה שתשמעו בהוראות.

ב. מהלך המבחן:

- המורה תשמיע את ההוראות של המשימה הראשונה מתוך הקלטת/התקליטור, והתלמידים יפעלו על-פי ההוראות המושמעות.
- אפשרות נוספת: המורה תקרא את ההוראות מתוך הדפים המודפסים. חשוב שהמורה תשמע את הקלטת/התקליטור לפני כן, כדי שתדע להדגיש ולהטעים את קריאתה.
- יש לבצע את המשימה הראשונה (הדוגמה) יחד עם התלמידים. יש להפסיק את הקלטת/התקליטור לאחר השמעת ההוראות, לעבור בין התלמידים ולראות שהם מבינים את המשימה שבדוגמה ומבצעים אותה נכון. לאחר מכן יש להמשיך בהשמעת ההוראות שבקלטה.
- לפני המעבר למשימה השנייה יש לעצור את ההקלטה ולהסביר את מהות המשימה.
- התלמידים יסמנו את התשובות הנכונות בדפים שלפניהם. הטקסט בקלטת יושמע פעמיים כדי לאפשר לתלמידים לבדוק את תשובותיהם ולתקן במידת הצורך. אם בכוונת המורה להקריא בקול את הטקסט, עליה לקרוא אותו פעמיים באוזני התלמידים.

ג. סיום

בסוף השמעת הטקסט תאסוף המורה את דפי המבחן של התלמידים. אם זהו סוף המבחן, כדאי לאפשר לתלמידים לשתף את המורה בחוויות שחוו במהלכו ("חשבתי ש...", בהתחלה שמעתי... ואחר-כך..." וכד'). אם המורה מחליטה להעביר פרק נוסף של המבחן, עליה לעבור להנחיות של הפרק הבא.

ד. בדיקת המבחן

המורה תבדוק את ביצועי התלמידים בעזרת המחווניים לפרק "הבנת הנשמע" (סעיף 6 בפרק מבחן זה), ותסכם את התוצאות ב'דף ריכוז ציוני תלמיד' לפרק "הבנת הנשמע" עבור כל אחד מהתלמידים (סעיף 7 בפרק מבחן זה). יש להמיר את סכום הנקודות שהתקבל לציון בין 0 ל-100 באמצעות 'טבלת המרה' (סעיף 7 בפרק מבחן זה).

העמודים הבאים כוללים את הטקסט המושמע בקלטת/בתקליטור בכל אחת ממשימות הפרק.

– למורה בלבד –

הבנת הנשמע / ג-ו

זמן: 11:35 דקות

קריין: שלום תלמידים, וברוכים הבאים למבחן בעברית.

שיעור הנדסה

בחלק זה תשמעו מורה בשיעור הנדסה.

הקשיבו למילים שהמורה אומרת, והסתכלו בתמונות שעל הדף.

באיזו תמונה התלמידים עושים מה שהמורה אומרת להם?

קריין: הקשיבו לדוגמה.

מורה: השיעור מתחיל. כולם יושבים במקומות עם הפנים אליי.

קריין: סמנו ✓ מתחת לתמונה המתאימה.

קריין: התמונה המתאימה היא תמונה מספר אחת, ואותה הייתם צריכים לסמן ב - ✓.

בתמונה רואים את הילד יושב במקום שלו עם הפנים אל המורה.

הקשיבו לכל מה שהמורה אומרת במשימות הבאות וסמנו את התמונות המתאימות. אחרי

שתסמנו, תשמעו עוד פעם את כל המשימות, ותוכלו לבדוק ולתקן את מה שעשיתם.

עברו למשימה מספר 1 בעמוד 3.

קריין: משימה מספר אחת

מורה: לפני שנעבור לפרק הבא נחזור על מה שלמדנו בשיעור האחרון.

כל הספרים סגורים, בבקשה, בפינת השולחן.

קריין: סמנו ✓ מתחת לתמונה המתאימה.

עברו למשימה מספר 2 בעמוד 4.

קריין: משימה מספר שניים

מורה: מי שסיים לפתור את התרגילים בדף שנתתי לכם, משלב ידיים.

קריין: סמנו ✓ מתחת לתמונה המתאימה.

עברו למשימה מספר 3 בעמוד 5.

קריין: משימה מספר שלוש

מורה: אני מבקשת מכולם למצוא בעיתון תמונה שיש בה עיגול, ולגזור אותה.

קריין: סמנו ✓ מתחת לתמונה המתאימה.

עברו למשימה מספר 4 בעמוד 6.

קריין: משימה מספר ארבע

מורה: ילדים, עכשיו הקיפו בעיגול שלושה משולשים.

קריין: סמנו ✓ מתחת לתמונה המתאימה.

קריין: עכשיו תשמעו שוב את המשימות. הקשיבו שוב למילים שהמורה אומרת, ובדקו את התשובות שסימנתם.

עברו למשימה מספר 1 בעמוד 3.

קריין: משימה מספר אחת

מורה: לפני שנעבור לפרק הבא נחזור על מה שלמדנו בשיעור האחרון.

כל הספרים סגורים בבקשה בפינת השולחן.

קריין: עברו למשימה מספר 2 בעמוד 4.

קריין: משימה מספר שתיים

מורה: מי שסיים לפתור את התרגילים בדף שנתתי לכם, משלב ידיים.

קריין: עברו למשימה מספר 3 בעמוד 5.

קריין: משימה מספר שלוש

מורה: אני מבקשת מכולם למצוא בעיתון תמונה שיש בה עיגול, ולגזור אותה.

קריין: עברו למשימה מספר 4 בעמוד 6.

קריין: משימה מספר ארבע

מורה: ילדים, עכשיו הקיפו בעיגול שלושה משולשים.

קריין: עד עכשיו שמעתם מורה בשיעור הנדסה.
עכשיו אתם צריכים לעשות מה שאני אומר.

קריין: בואו נעשה יחד דוגמה שנמצאת בעמוד 7.

לפניכם עיגול. ציירו עיגול קטן בתוכו.

קריין: נמשיך למשימה מספר חמש ולמשימה מספר שש בעמוד 7.
הקשיבו למילים שאני אומר.

קריין: משימה מספר חמש

לפניכם ציור של ריבוע. ציירו עיגול בתוך הריבוע. ציירו משולש מתחת לריבוע.

קריין: משימה מספר שש

לפניכם ארבע צורות. מתחו קו בין המלבן לבין המשולש.

קריין: עכשיו תשמעו שוב את משימה מספר חמש ואת משימה מספר שש.
הקשיבו שוב למילים שאני אומר ובדקו את מה שעשיתם.

קריין: משימה מספר חמש

לפניכם ציור של ריבוע. ציירו עיגול בתוך הריבוע. ציירו משולש מתחת לריבוע.
בדקו את מה שעשיתם.

קריין: משימה מספר שש

לפניכם ארבע צורות. מתחו קו בין המלבן לבין המשולש.
בדקו את מה שעשיתם.

קריין: עברו לעמוד 8 – גן חיות.

גן-חיות

קריין: הסתכלו בציור.

רחל הביאה לכיתה ציור של בעלי חיים שהיא ראתה בגן-חיות.

רחל סיפרה לחברים בכיתה על חלק מבעלי החיים שהיא ראתה.

הסתכלו בציור, והקשיבו לדברים שרחל מספרת.

כתבו מספרים ליד בעלי החיים, לפי מה שתשמעו בהוראות.

רחל: בהתחלה ראיתי את החיה בעלת הצוואר הארוך ביותר.

קריין: כתבו את הספרה אחת ליד החיה בעלת הצוואר הארוך ביותר.

רחל: אחר כך הסתכלתי על בעל חיים שיש לו ארבע רגליים שרוב הזמן חי במים.

קריין: כתבו את הספרה שתיים ליד בעל החיים בעל ארבע רגליים שרוב הזמן חי במים.

רחל: ואז הבטתי בחיה שאוהבת לעמוד על סלעים ועל אבנים.

קריין: כתבו את הספרה שלוש ליד החיה שאוהבת לעמוד על סלעים ועל אבנים.

רחל: אחר כך התקרבתי אל חיה שיש לה פסים על כל הגוף.

קריין: כתבו את הספרה ארבע ליד חיה שיש לה פסים על כל הגוף.

רחל: ואז הסתכלתי על בעל חיים ארוך שזוחל ולא הולך.

קריין: כתבו את הספרה חמש ליד בעל חיים ארוך שזוחל ולא הולך.

רחל: אחר כך הבטתי בבעל חיים שיכול לעוף.

קריין: כתבו את הספרה שש ליד בעל חיים שיכול לעוף.

רחל: בסוף ישבתי מול בעל חיים שיש לו זנב ארוך, שקופץ מעץ לעץ.

קריין: כתבו את הספרה שבע ליד בעל חיים שיש לו זנב ארוך, שקופץ מעץ לעץ.

רחל: בגן-החיות היו גם הרבה עצים.

קריין: הקיפו בציור שני עצים.

רחל: בגן-החיות היו כמה מקומות עם מים.

קריין: כתבו את המילה מים ליד מקום אחד בצוור שרואים בו מים.

קריין: עכשיו הקשיבו שוב לדברים שרחל מספרת,
ובדקו את מה שעשיתם.

רחל: בהתחלה ראיתי את החיה בעלת הצוואר הארוך ביותר.

קריין: בדקו שכתבתם את הספרה אחת ליד החיה בעלת הצוואר הארוך ביותר.

רחל: אחר כך הסתכלתי על בעל חיים שיש לו ארבע רגליים שרוב הזמן חי במים.

קריין: בדקו שכתבתם את הספרה שתיים ליד בעל החיים בעל ארבע רגליים שרוב הזמן חי במים.

רחל: ואז הבטתי בחיה שאוהבת לעמוד על סלעים ועל אבנים.

קריין: בדקו שכתבתם את הספרה שלוש ליד החיה שאוהבת לעמוד על סלעים ועל אבנים.

רחל: אחר כך התקרבתי אל חיה שיש לה פסים על כל הגוף.

קריין: בדקו שכתבתם את הספרה ארבע ליד חיה שיש לה פסים על כל הגוף.

רחל: ואז הסתכלתי על בעל חיים ארוך שזוחל ולא הולך.

קריין: בדקו שכתבתם את הספרה חמש ליד בעל חיים ארוך שזוחל ולא הולך.

רחל: אחר-כך הבטתי בבעל חיים שיכול לעוף.

קריין: בדקו שכתבתם את הספרה שש ליד בעל חיים שיכול לעוף.

רחל: בסוף ישבתי מול בעל חיים שיש לו זנב ארוך, שקופץ מעץ לעץ.

קריין: בדקו שכתבתם את הספרה שבע ליד בעל חיים שיש לו זנב ארוך, שקופץ מעץ לעץ.

רחל: בגן-החיות היו גם הרבה עצים.

קריין: בדקו שהקפתם בציור שני עצים.

רחל: בגן-החיות היו כמה מקומות עם מים.

קריין: בדקו שכתבתם את המילה מים ליד מקום אחד בציור שרואים בו מים.

**קריין: סיימתם את המבחן בהבנת הנשמע.
המשך יום נעים.**

6. מחווניים לפרק "הבנת הנשמע"

עם סיום פרק "הבנת הנשמע" תסכם המורה – בעזרת המחווניים שלהלן – את הביצועים של כל אחד מהתלמידים 'בדף ריכוז ציוני תלמיד' לפרק "הבנת הנשמע".

המחווון המתייחס ל'שיעור הנדסה'

מס' המשימה	תיאור המשימה	סוג המשימה	מיומנויות/כישורי החשיבה	התוכן: הנושא הראשי, תת-הנושא, הסוגה	הסעיף בסטנדרטים ⁹ שאליו המשימה מתייחסת	התשובה הנכונה	תחום הציונים
1	כל הספרים סגורים, בבקשה, בפינת השולחן.	סגורה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	משפט שמני, עקיפות: אין הוראה מפורשת שם עצם בסמיכות: "פינת השולחן" שם תואר: "סגורים" מרכיבי השיח: "כל הספרים", מתייחס לספר אחד של כל ילד בכיתה ולכל הספרים של כל ילד	האזנה – הבנת מידע גלוי	4	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
2	מי שסיים לפתור את התרגילים בדף שנתתי לכם, משלב ידיים.	סגורה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	משפט מורכב: פסוקית נושא פועל + צירוף: "משלב ידיים" פועל בצורת מקור נטוי: "סיים לפתור" פרגמטיקה: "את התרגילים" = את כל התרגילים או לפחות שניים מביניהם, "מי שסיים" – פנייה לכולם – גם לבנות וגם לבנים	האזנה – הבנת מידע גלוי	4	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
3	אני מבקשת מכולם למצוא בעיתון תמונה שיש בה עיגול, ולגזור אותה.	סגורה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	תחביר: משפט מחובר ומשפט מורכב שמות עצם: "תמונה", "עיתון", "עיגול" פעלים בצורת מקור נטוי: "למצוא", "לגזור" אותיות קישור: "ב..." מילות יחס: "בה", "אותה"	האזנה – הבנת מידע גלוי	2	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
4	הקיפו בעיגול שלושה משולשים.	סגורה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	שמות עצם: "משולשים", "עיגול" מילת יחס: "ב"	האזנה – הבנת מידע גלוי	1	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
5	לפניכם ציור של ריבוע. ציירו עיגול בתוך הריבוע. ציירו משולש מתחת לריבוע.	פתוחה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	הוראה המורכבת משתי פעולות: שני משפטים פשוטים שמות עצם: "משולש", "ריבוע" מילות יחס: "בתוך", "מתחת"	האזנה – הבנת מידע גלוי	עיגול בתוך הריבוע ומשולש מתחת לריבוע	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב

⁹ על-פי: משרד החינוך (תשס"ח). עברית כשפה שנייה. תכנית הלימודים לתלמידים עולים בכיתות א'-י"ב בבית הספר הממלכתי והממלכתי-דתי. האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, עמ' 93, ירושלים.

מס' המשימה	תיאור המשימה	סוג המשימה	מיומנויות/כישורי החשיבה	התוכן: הנושא הראשי, תת-הנושא, הסוגה	הסעיף בסטנדרטים ⁹ שאליו המשימה מתייחסת	התשובה הנכונה	תחום הציונים
6	לפניכם ארבע צורות. מתחו קו בין המלבן לבין המשולש.	פתוחה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	שמות עצם ביחיד: "מלבן", "עיגול" הוראה שגורה: "מתחו קו" מילות יחס: "בין..." לבין...."	האזנה – הבנת מידע גלוי	התשובה הנכונה: קו מתוח בין המלבן לבין המשולש	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב

המחווון המתייחס ל'גן-חיות'

מס' המשימה	תיאור המשימה	סוג המשימה	מיומנויות/כישורי החשיבה	התוכן: הנושא הראשי, תת-הנושא, הסוגה	הסעיף בסטנדרטים ¹⁰ שאליה מתייחסת המשימה	התשובה הנכונה	תחום הציונים
1	בהתחלה ראיתי את החיה בעלת הצוואר הארוך ביותר.	סגורה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	מילות תוכן: שמות עצם כגון "חיה", "צוואר"; שם תואר כגון "ארוך"; פועל כגון "ראיתי"; מילות תפקוד: "בעלת", "ביותר"	האזנה – הבנת מידע גלוי	1 – גירפה	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
2	אחר כך הסתכלתי על בעל חיים שיש לו ארבע רגליים שרוב הזמן חי במים.	סגורה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	מילות תוכן: שמות עצם כגון "בעל חיים"; פעלים כגון "חי" ו"הסתכלתי"; מילות תפקוד: "שרוב", "יש לו"	האזנה – הבנת מידע גלוי	2 – היפופוטם	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
3	ואז הבטתי בחיה שאוהבת לעמוד על סלעים ועל אבנים.	סגורה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	מילות תוכן: שמות עצם כגון "חיה", "סלעים", "אבנים"; פועל כגון "הבטתי"; מילות תפקוד: "ב...", "בחיה", "עלי", מבנה מודלי: "אוהבת לעמוד"	האזנה – הבנת מידע גלוי	3 – יעל	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
4	אחר כך התקרבתי אל חיה שיש לה פסים על כל הגוף.	סגורה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	מילות תוכן: שמות עצם כגון "חיה", "פסים", "גוף"; פועל כגון "התקרבתי"; מילות תפקוד: "על", "כל", "יש לה"	האזנה – הבנת מידע גלוי	4 – זברה	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
5	ואז הסתכלתי על בעל חיים ארוך שזוחל ולא הולך.	סגורה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	מילות תוכן: שמות עצם כגון "בעל חיים", שם תואר כגון "ארוך"; פעלים כגון "הסתכלתי", "זוחל"; מילות תפקוד: "על"	האזנה – הבנת מידע גלוי	5 – נחש	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
6	אחר כך הבטתי בבעל חיים שיכול לעוף.	סגורה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	מילות תוכן: שם עצם כגון "בעל חיים"; פועל כגון "הבטתי"; מבנה מודלי: "יכול לעוף"	האזנה – הבנת מידע גלוי	6 – ציפור עפה בשמים	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
7	בסוף ישבתי מול בעל חיים שיש לו זנב ארוך, שקופץ מעץ לעץ.	סגורה	הבנת שיח יומיומי, הבנת הנחיות	מילות תוכן: שמות עצם כגון "בעל חיים", "זנב"; שם תואר כגון "ארוך"; פעלים כגון "ישבתי", "הסתכלתי"; מילות תפקוד: "מול", "מ... ל..."	האזנה – הבנת מידע גלוי	7 – קוף	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
8א	הקיפו בצירור שני עצים.	פתוחה	הבנת הנחיות	מילות תוכן: "עצים"; מילות תפקוד: "ב...", "מול"	האזנה – הבנת מידע גלוי	התלמיד הקיף שני עצים.	1 – הקיף שני עצים 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב

¹⁰ על פי: משרד החינוך (תשס"ח). עברית כשפה שנייה. תכנית הלימודים לתלמידים עולים בכיתות א'-י"ב בבית הספר הממלכתי והממלכתי-דתי. האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, עמ' 93, ירושלים.

מס' המשימה	תיאור המשימה	סוג המשימה	מיומנויות/כישורי החשיבה	התוכן: הנושא הראשי, תת-הנושא, הסוגה	הסעיף בסטנדרטים ¹⁰ שאליו המשימה מתייחסת	התשובה הנכונה	תחום הציונים
8ב	כתבו את המילה "מים" ליד מקום אחד בציור שרואים בו מים.	פתוחה	הבנת הנחיות	מילות תוכן: "מים", "מקום", "שרואים" מילות תפקוד: "את", "ליד"	האזנה – הבנת מידע גלוי	כתב "מים" ליד אחד מן המקומות האלה: אקווריום קערת המים של הזברה טיפות מים שהפיל מתיז אגם קטן/מקווה מים שבו עומד ההיפופוטם	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב

7. דף ריכוז ציוני תלמיד לפרק "הבנת הנשמע"

פרטי התלמיד/ה

השם הפרטי: _____ שם המשפחה: _____ מספר הזהות: _____

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

הכיתה: _____ מספר כיתה: _____ תאריך העלייה (החודש והשנה): ____/____/____

תאריך המבחן: _____

הערות ¹¹	הציון			שיעור הנדסה
	נכון	שגוי	לא השיב ¹²	
	1	0	X	1
	1	0	X	2
	1	0	X	3
	1	0	X	4
	1	0	X	5
	1	0	X	6
גן-חיות	נכון	שגוי	לא השיב	
	1	0	X	1
	1	0	X	2
	1	0	X	3
	1	0	X	4
	1	0	X	5
	1	0	X	6
	1	0	X	7
	1	0	X	8א
	1	0	X	8ב
סך כל הנקודות:				
ניקוד מרבי:				15 נקודות

גן-חיות

טבלת המרה מנקודות לציון על סולם של 100

ציון	נקודות
100	9
88	8
77	7
66	6
55	5
44	4
33	3
22	2
11	1

שיעור הנדסה

טבלת המרה מנקודות לציון על סולם של 100

ציון	נקודות
100	6
83	5
67	4
50	3
33	2
17	1

¹¹ כדאי לציין מה מעיד הביצוע השגוי של התלמיד על הידע שלו בעברית. למשל, אם הבין חלק מהוראות המורה כגון "משלב ידיים", אבל לא הבין את תחילת המשפט: "מי שסיים לפתור את התרגילים". ההערות יאפשרו למורה להעריך באופן ספציפי יותר את הבנתו של התלמיד.

¹² לצורך חישוב הציון הכולל, "לא השיב" מקנה 0 נקודות, בדומה לתשובה שגויה.

מבדק בעברית לתלמידים עולים בכיתות ג'-ו'
על-פי תכנית הלימודים בעברית
כשפה שנייה לתלמידים עולים

הנחיות לניהול פרק הבנת הנקרא

1. מטרת הפרק ומבנהו

מטרת הפרק היא לבדוק ולהעריך את היכולת של התלמיד להבין טקסטים כתובים בעברית ולהגיב להם.

הטקסטים לקוחים מעולם השיח העיוני ומעולם השיח הספרותי, ומייצגים תרבות ישראלית בת-זמננו. התכנים נבחרו בקפידה מתוך עולמות התוכן המוכרים לתלמיד בסביבה הלימודית בכיתות ג'–ד' ובכיתות ה'–ו'. חלק מהטקסטים עובד לרמת ביניים ולרמת מתקדמים, על-פי המידע התאורטי וההדרכה לגבי עיבוד טקסטים שמופיעים בתכנית הלימודים לעברית כשפה שנייה (תשס"ח, עמ' 121–133). טקסטים אחרים הובאו כלשונם במקור. כל הטקסטים הותאמו מבחינת התחביר, הלשון ואוצר המילים לסטנדרטים של 'אמצע רמת הביניים' על-פי תכנית הלימודים ובהתאמה לרמת הטקסטים הנלמדים בכיתות השונות בבית-הספר היסודי. אופן התשאול במבחן מבוסס על מבחני המיצ"ב, ומותאם לדוברי עברית כשפה שנייה.

הבנת הנקרא לתלמידי כיתות ג'–ד'

הטבלה שלהלן מתארת את מבנה הפרק ואת המשימות הכלולות בו לתלמידי כיתות ג'–ד'.

היכולת הנבדקת	סוג הטקסט	תוכן הטקסט	המלצה לאופן העברת הפרק
תיהלוך מידע והפקת משמעות מטקסט כתוב	טקסט מידעי קצר	הקרמבו	עבודה אישית ; חלק זה יכול להיות מועבר לקבוצת תלמידים בו-זמנית.
	טקסט סיפורי	תמי אוהבת כדורגל מאת איילת כהן	

הבנת הנקרא לתלמידי כיתות ה'–ו'

הטבלה שלהלן מתארת את מבנה הפרק ואת המשימות הכלולות בו לתלמידי כיתות ה'–ו'.

היכולת הנבדקת	סוג הטקסט	תוכן הטקסט	המלצה לאופן העברת הפרק
תיהלוך מידע והפקת משמעות מטקסט כתוב	טקסט סיפורי	הקופסה שיר מאת יהונתן גפן	עבודה אישית ; חלק זה יכול להיות מועבר לקבוצת תלמידים בו-זמנית.
	טקסט מידעי	הסוס והאדם	

2. הכישורים הנבדקים

כישורי קידוד

- קריאה והבנה של מילים ומשפטים

כישורי טקסט ושיח

- הבנת רעיון מרכזי של טקסט ממוצע באורכו ברמת הביניים, כולל רעיון המנוסח במבנה מורכב
- הבחנה בין רעיון מרכזי ובין פרטים תומכים או משניים בטקסט ממוצע באורכו

הבנת מטרת-העל של טקסט

- הבנת המטרה של טקסט ממוצע באורכו, שרמת המפורשות שלו גבוהה
- הבנת עמדת המוען ונימת הטקסט

הבנת מבנה-העל של טקסט

- זיהוי מבנים של טקסטים תוך כדי הסתייעות בקשרים

מודעות וידע לשוני

- שימוש בידע לשוני לשם הבנת הטקסט, הבנת הקשרים והיחסים בין חלקי הטקסט
- הבנת המשמעות של צירופים, מבעים וניבים האופייניים לסוגה ולנושא

3. תוכן הפרק

שני טקסטים לכל תלמיד (בכל קבוצת גיל) ודפי מבחן לתלמידים הכוללים את הטקסטים, שאלות רב-בררה, שאלות השלמה ושאלות כתיבה.

הטקסטים לתלמידים בכיתות ג'-ד'

1. **הקרמבו**: טקסט מידעי קצר
2. **תמי אוהבת כדורגל** מאת איילת כהן: סיפור (ארוך ומנוקד)

הטקסטים לתלמידים בכיתות ה'-ו'

1. **הקופסה** מאת יהונתן גפן: שיר (קצר ומנוקד)
2. **הסוס והאדם**: טקסט מידעי ארוך (ניקוד מסייע בלבד)

4. החומרים הדרושים

החומרים הדרושים לתלמידים	החומרים הדרושים למורה
● פרק "הבנת הנקרא" הכולל שני טקסטים ושאלות כמספר התלמידים. ● עותק נוסף לכל אחד מהטקסטים, כמספר התלמידים (עותקים אלה לא יוצמדו לדפי המבחן; התלמידים יוכלו לעיין בהם בזמן מתן התשובות, כדי שלא יצטרכו לדפדף בדפי המבחן).	● מחוון להערכת ביצועי התלמידים ● 'דף ריכוז ציוני תלמיד' עבור כל תלמיד

5. מהלך ההיבחנות

המבחן יכול להתקיים בקבוצה, בזוגות או ביחידים, כאשר כל תלמיד עונה על השאלות באופן עצמאי בדפי המבחן שלו.

משך המבחן: כ-60 דקות (אפשר להאריך את משך המבחן ב-15 דקות, לפי הצורך)

א. הסבר מקדים על המבחן

המורה תסביר לתלמידים כיצד יתנהל המבחן ומה בודקים באמצעותו:

כך תאמר המורה: עכשיו נבדוק אם אתם מבינים את מה שאתם קוראים בעברית. כל אחד מכם יקבל שני טקסטים ושאלות. קראו את הטקסט הראשון, ואחר-כך קראו את השאלות הנוגעות אליו ווענו עליהן. אחר-כך קראו את הטקסט השני ווענו על השאלות הנוגעות אליו. יש שאלות שבהן צריך לסמן את התשובה הנכונה ויש שאלות שבהן צריך לכתוב את התשובה הנכונה. שימו לב להוראות בכל שאלה.

ב. מהלך המבחן:

התלמידים יקראו את הטקסטים (קריאה דמומה) ויענו על השאלות.

המלצה: לגבי תלמידים בכיתות ג' ו-ד' – אנו ממליצים שתלמידים אלה יבצעו את המבחן בשני מועדים נפרדים וקרובים; בכל מועד יקבלו התלמידים טקסט אחד ויענו על השאלות הנוגעות אליו.

הערה: יש להדפיס עותק נוסף של כל אחד מהטקסטים, כך שהטקסט יעמוד מול עיני התלמידים (כך לא יצטרכו התלמידים לדפדף בדפי המבחן).

ג. סיום

המורה תוודא שהתלמידים סיימו לפתור את המבחן ולא דילגו בטעות על עמודים או על שאלות.

בסוף המבחן תאסוף המורה את מחברות הבחינה מתלמידים שסיימו. כדאי לאפשר לתלמידים לשתף את המורה בחוויות שחוו במהלך המבחן. אם המורה מחליטה להעביר פרק נוסף של המבחן, עליה לעבור להנחיות של הפרק הבא.

ד. בדיקת המבחן

המורה תבדוק את ביצועי התלמידים בעזרת המחווין לפרק "הבנת הנקרא", ותסכם את התוצאות ב'דף ריכוז ציוני תלמיד' לפרק "הבנת הנקרא" עבור כל אחד מהתלמידים (בעמודים הבאים מופיעים מחווונים ודפי ריכוז ציונים לכל טקסט בנפרד). יש להמיר את סכום הנקודות שיתקבל לציון בין 0 ל-100 באמצעות 'טבלת המרה' (לכל טקסט נתונה טבלת המרה נפרדת).

6. מחווניס לפרק "הבנת הנקרא" לתלמידי כיתות ג'-ד'

עם סיום פרק "הבנת הנקרא" תסכם המורה – בעזרת המחווניס שלהלן – את הביצועים של כל אחד מהתלמידים ב'דפי ריכוז ציוני תלמיד' לפרק "הבנת הנקרא". לכל אחד מהמחווניס מצורפים דף ריכוז ציונים וטבלת המרה מתאימים.

א6. המחווון המתייחס לקטע 'הקרמבו'

(הסוגה: טקסט למטרות תיאור, מידוע והסבר)

מספר הפריט	תיאור הפריט	סוג הפריט	הממד	הנושא / תת-הנושא	הסטנדרטים שהפריט מתייחס אליהם ¹³	התשובה הנכונה	תחום הציונים
1	לפניכם ציור של קרמבו. כתבו – במקומות המתאימים – את כל אחד מחלקי הקרמבו: קרם, שוקולד, עוגיה.	פתוח	אוצר מילים	הבנת משמעות של מילים: שמות עצם	תצורת מילה – הבנת המבנה והמשמעות של מילה	א. שוקולד ב. קרם ג. עוגיה	3 – השלים 3 תשובות נכונות 2 – השלים 2 תשובות נכונות 1 – השלים תשובה אחת נכונה 0 – השלים רק תשובות לא נכונות X – לא השיב
2	סמנו ✓ במקומות המתאימים. מה יש בקרמבו ומה אין בקרמבו, על-פי הקטע?	סגור	הבנת הרובד הגלוי	דגמי משפט: יש/אין	הבנת רעיון עיקרי	יש בקרמבו: עוגיה, שוקולד, סוכר. אין בקרמבו: מיץ, שמנת, לימון.	4 – סימן 6 תשובות נכונות 3 – סימן 5 תשובות נכונות 2 – סימן 3-4 תשובות נכונות 1 – סימן 1-2 תשובות נכונות 0 – סימן רק תשובות לא נכונות X – לא השיב
3א	איפה ומתי המציאו את הקרמבו?	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	ציון זמן ומקום	הבנת משמעות של מילה	המציאו את הקרמבו בדנמרק לפני 200 שנה.	2 – תשובה מלאה 1 – תשובה חלקית 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
3ב	הסבירו למה קוראים לממתק בשם קרמבו.	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	הבנת הסבר (תופעה לשונית) שמופיע בטקסט	תצורת מילה – הבנת המבנה והמשמעות של מילה	כי הוא חיבור של המילה "קרם" עם המילה "בו".	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
4	הקיפו לפחות 4 מילים ששייכות למשפחה של המילה ממתק.	סגור	לשון	משפחת מילים	תצורת מילה – הבנת המבנה והמשמעות של מילה	מתוק, ממתקים, ממותק, להמתיק, מתוקה	3 – הקיף 4-5 מילים נכונות 2 – הקיף 2-3 מילים נכונות 1 – הקיף מילה אחת נכונה 0 – הקיף רק מילים לא נכונות X – לא השיב או הקיף את כל המילים
5	כתבו שמות של שני ממתקים.	פתוח	אוצר מילים	מספר מונה (שני)	תצורת מילה – הבנת המבנה והמשמעות של מילה	תשובות מלאות אפשריות: שוקולד, סוכריות, מסטיקים, כיף-כיף, מקופלת, טורטית, טעמי, פסק זמן ועוד. תשובות חלקיות אפשריות: במבה, ביסלי, בייגלה, צ'יטוס ועוד.	3 – כתב 2 שמות של ממתקים (מתוקים). 2 – כתב שם אחד של ממתק ושם אחד של חטיף מלוח. 1 – כתב רק שמות של חטיפים מלוחים (אחד או שניים). 0 – לא כתב שמות של ממתקים או של חטיפים מלוחים. X – לא השיב

¹³ על-פי: משרד החינוך (תשס"ח). עברית כשפה שנייה. תכנית הלימודים לתלמידים עולים בכיתות א'-י"ב בבית הספר הממלכתי והממלכתי-דתי. האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, עמ' 98-105, ירושלים.

מספר הפריט	תיאור הפריט	סוג הפריט	הממד	הנושא / תת-הנושא	הסטנדרטים שהפריט מתייחס אליהם ¹⁴	התשובה הנכונה	תחום הציונים
6	בטבלה שלפניכם כתובות שאלות. לחלק מהן יש תשובות בקטע ולחלק מהן – אין. סמנו ✓ ליד כל שאלה – אם יש לה תשובה בקטע או אין לה תשובה בקטע.	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	זיהוי מילות שאלה, הבנת שאלות מורכבות מעט	הבעת רעיון עיקרי המנוסח בתבניות פשוטות	א. יש ב. יש ג. יש ד. אין	4 – סימן 4 תשובות נכונות 3 – סימן 3 תשובות נכונות 2 – סימן 2 תשובות נכונות 1 – סימן תשובה אחת נכונה 0 – סימן רק תשובות לא נכונות X – לא השיב
7	בקטע כתוב: "בְּיֶשְׁרָאֵל אוֹכְלִים כָּל חֶרֶף כֶּ-50 מִילִיּוֹן קֶרֶמְבוֹ." מה אפשר לכתוב במקום "כ-50 מיליון קרמבו"? סמנו ✓ ליד התשובה הנכונה.	סגור	לשון	הבנת המשמעות של אות היחס "כ"	הצירוף והמשפט – מילות יחס	ג'	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
8	בכל משפט יש מילה אחת נכונה. כתבו – בכל משפט את המילה הנכונה, גדול או קטן, כך שיתקבל משפט נכון.	סגור	אוצר מילים	הבנת המילים: מיליון, גדול מ / קטן מ, אלף, מאה.	תצורת מילה – הבנת המבנה והמשמעות של מילה	א. גדול ב. קטן ג. גדול ד. קטן	4 – כתב 4 תשובות נכונות 3 – כתב 3 תשובות נכונות 2 – כתב 2 תשובות נכונות 1 – כתב תשובה אחת נכונה 0 – כתב רק תשובות לא נכונות X – לא השיב
9	בכל אחד מהמשפטים שלפניכם חסרה מילה. כתבו – בכל משפט את המילה החסרה מתוך הרשימה הזאת: טועם, לטעום, טעימה, בטעם.	פתוח	לשון	הבחנה בין פועל, תואר ושם עצם השייכים לאותה משפחת מילים	הצירוף והמשפט – הבחנה בין חלקי הדיבר	א. טעימה ב. לטעום ג. טועם ד. בטעם	4 – השלים 4 תשובות נכונות 3 – השלים 3 תשובות נכונות 2 – השלים 2 תשובות נכונות 1 – השלים תשובה אחת נכונה 0 – השלים רק תשובות לא נכונות X – לא השיב
10	בשיחה שלפניכם – שהתקיימה בין אבא לדני – חסרות מילים ואותיות. השלימו – בכל משפט – את המילה או את האות החסרה מתוך הרשימה הזאת: על, ב, ליד, עם, ל.	פתוח	לשון	הבנת המשמעות של צירופים ומבעים האופייניים לסוגה ולנושא בטקסט בסיסי.	הצירוף והמשפט – מילות יחס	ב ליד / על על עם ל	4 – השלים 5 מילות יחס נכון 3 – השלים 4 מילות יחס נכון 2 – השלים 3–2 מילות יחס נכון 1 – השלים מילית יחס אחת נכון 0 – לא השלים את כל מילות היחס נכון X – לא השיב
11	השלימו את המילה החסרה במשפט שלמטה מתוך הרשימה הזו: אָכְלוּ, אוֹכְלִים, יֹאכְלוּ, אֹכְלֵת, אוֹכֵלֵת בישראל אוכלים קרמבו בטעם וניל ובטעם מוקה. אולי בשנה הבאה בישראל קרמבו בטעם אחר.	פתוח	לשון	משפט מכליל, (זמני הפועל)	תצורת המילה – יצירת צורות נוטות בפועל	יאכלו	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב

¹⁴ על-פי: משרד החינוך (תשס"ח). עברית כשפה שנייה. תכנית הלימודים לתלמידים עולים בכיתות א'-י"ב בבית הספר הממלכתי והממלכתי-דתי. האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, עמ' 98-105, ירושלים.

ב6. דף ריכוז ציוני תלמיד – 'הקרמבו'

פרטי התלמיד/ה:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____ מספר זהות: _____

כיתה: _____ מספר כיתה: _____ תאריך עלייה (חודש ושנה): ____/____/____

תאריך המבחן: _____

הציון						מספר הפריט
4	3	2	1	0	לא השיב ¹⁵	
	3	2	1	0	X	1
4	3	2	1	0	X	2
		2	1	0	X	3א
			1	0	X	3ב
	3	2	1	0	X	4
	3	2	1	0	X	5
4	3	2	1	0	X	6
			1	0	X	7
4	3	2	1	0	X	8
4	3	2	1	0	X	9
4	3	2	1	0	X	10
			1	0	X	11
						סך כל הנקודות:
34 נקודות						הניקוד המרבי:

הקרמבו - טבלת המרה מנקודות לציון על סולם של 100

הנקודות	הציון
34	100
32	94
30	88
28	82
26	76
24	71
22	65
20	59
18	53
16	47
14	41
12	35
10	29
8	24
6	18
4	12
2	6

¹⁵ לצורך חישוב הציון הכולל, "לא השיב" מקנה 0 נקודות, בדומה לתשובה שגויה.

16. המחווה המתייחס לקטע 'תמי אוהבת כדורגל' מאת איילת כהן

(הסוגה : סיפור)

מספר הפריט	תיאור הפריט	סוג הפריט	הממד	הנושא / תת-הנושא	הסטנדרטים שהפריט מתייחס אליהם ¹⁶	התשובה הנכונה	תחום הציונים
1	לפניכם ארבעה משפטים. הקיפו – ליד כל משפט – נכון או לא נכון , על-פי הסיפור.	סגור	הבנת הרובד הגלוי	איתור פרטים, הכללה	הבנת מטרת-העל של הסיפור	א. נכון ב. לא נכון ג. לא נכון ד. נכון	3 – הקיף 4 תשובות נכונות 2 – הקיף 2–3 תשובות נכונות 1 – הקיף תשובה אחת נכונה 0 – הקיף רק תשובות לא נכונות X – לא השיב
2	קראו את שורות 1–6 שבסיפור. כתבו 2 דברים שתמי עושה ו-2 דברים שרצה לעשות, לפי הסיפור.	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	איתור פרטים. הבנת תבניות: "הייתה רוצה לעשות"	הבנת מבנה-העל של הטקסט	הדברים שתמי עושה: ● בהפסקות היא רצה לפני כולם לתפוס מגרש. ● היא מבקשת מהבנים: "תשתפו אותי, תנו לי לשחק. אני חייבת לעמוד בשער לפחות פעם אחת." הדברים שתמי הייתה רוצה לעשות: ● אילו יכלה, הייתה רודפת אחרי הכדור כל היום. ● מכדררת. ● בועטת. ● צועקת "שער!"	4 – כתב 2 דברים שתמי עושה ו-2 דברים שרצה לעשות 3 – כתב דבר אחד שתמי עושה ו-2 דברים שתמי הייתה רוצה לעשות, או להפך 2 – כתב 2 דברים בלבד שתמי עושה או הייתה רוצה לעשות 1 – כתב רק דבר אחד שתמי עושה או הייתה רוצה לעשות 0 – כתב רק דברים לא נכונים X – לא השיב
3	לפניכם שש פעולות. יש לסדר את הפעולות לפי הסדר שלהן בסיפור, כלומר: ליד הפעולה הראשונה כותבים 1, ליד הפעולה השנייה כותבים 2, ליד הפעולה השלישית – כותבים 3, וכך עד 6.	סגור	הבנת הרובד המשתמע	סדר ההתרחשויות בטקסט סיפורי	הבנת מבנה-העל של הטקסט	ריבוע ראשון – 3 ריבוע שני – 5 ריבוע שלישי – תשובה קיימת (1) ריבוע רביעי – 4 ריבוע חמישי – 6 ריבוע שישי – תשובה קיימת (2)	4 – מספר 4 משפטים נכון 3 – מספר 3 משפטים נכון 2 – מספר 2 משפטים נכון 1 – מספר משפט אחד נכון 0 – מספר את כל המשפטים לא נכון X – לא השיב
4	כתבו ארבע מילים מהשורה ב-ט. אפשר לכתוב מילים המופיעות בסיפור.	פתוח	לשון	משפחת מילים	תצורת מילה – הבנת המבנה והמשמעות של מילה	תשובות אפשריות: בעט, בועטת, בעטה, בעיטה ועוד.	4 – כתב 4 מילים נכונות 3 – כתב 3 מילים נכונות 2 – כתב 2 מילים נכונות 1 – כתב מילה אחת נכונה 0 – כתב רק מילים לא נכונות X – לא השיב
5	כתבו ליד כל שלט אם הוא בעד תמי , בעד הבנים או בעד שניהם .	פתוח	הבנת הרובד המשתמע	הבנת הביטוי "בעד", הבנת רעיון המובע בסיסמה	הבנת מבנה-העל של הטקסט	א. תמי / הבנות ג. תמי / הבנים	3 – כתב 3 תשובות נכונות 2 – כתב 2 תשובות נכונות 1 – כתב תשובה אחת נכונה 0 – כתב רק תשובות לא נכונות X – לא השיב

¹⁶ על-פי: משרד החינוך (תשס"ח). עברית כשפה שנייה. תכנית הלימודים לתלמידים עולים בכיתות א'-י"ב בבית הספר הממלכתי והממלכתי-דתי. האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, עמ' 99-105, ירושלים.

מספר הפריט	תיאור הפריט	סוג הפריט	הממד	הנושא / תת-הנושא	הסטנדרטים שהפריט מתייחס אליהם ¹⁸	התשובה הנכונה	תחום הציונים
6	רפי מזרחי הזמין את תמי להצטרף למשחק. העתיקו את המשפט שמתאר איך תמי הרגישה באותו רגע.	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	הבנת משמעות של מילים	הבנת משמעות של מילים ("הרגישה", "התרגשה")	"תמי התרגשה והיה לה קשה לדבר".	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
7	למה, לדעתכם, קוראים לרפי מזרחי "מלך השערים"?	פתוח	הבנת הרובד המשתמע	הבנת מושג מתוך הקשר	הבנת המשמעות של צירופים	תשובה נכונה אפשרית: כי הוא מבקיע הרבה גולים. תשובות לא נכונות: כי הוא השוער הכי טוב; כי אף-אחד לא מבקיע לו גול; כי הוא יודע טוב לשמור על השער; כי הוא הקפטן של הקבוצה.	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
8	למה תמי אמרה לבנים שהיא ורפי מזרחי משחקים ביחד לפעמים? (שורות 19-20)	פתוח	הבנת הרובד המשתמע	הבנת רעיון מתוך הקשר	הבנת מבנה-העל של הטקסט	תשובות נכונות אפשריות: תמי הגזימה כדי להרשים את החברים שלה; תמי הגזימה כי לפעמים כשמתלהבים מגזימים; "כדי שהיא תשכנע את הבנים לשחק איתה כדורגל"; "בגלל שהיא רצתה שהם ישתפו אותה במשחק". תשובה לא נכונה: "כי הוא בקבוצה שלה".	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
9	למה הבנים מסכימים לבסוף שתמי תשחק אתם בכדורגל? סמנו ✓ ליד התשובה הנכונה.	סגור	הבנת הרובד המשתמע	הבנת הרעיון המרכזי בסיפור	התפקיד והשימוש בטענה והנמקתה	ג'	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
10	בסוף הסיפור שאלו הבנים את תמי: "איך השגת את החתימה שלו?" (שורה 18) לחתימה של מי התכוונו הבנים?	פתוח	לשון	כינוי שייכות (לשון), אזכור (תחביר), תבנית: "של.."	הבנת פרטים בטקסט	של רפי מזרחי; של הקפטן; של מלך השערים; של השחקן שהיא הכי אוהבת	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
11	בטבלה שלפניכם כתובות פעולות שונות. כתבו מי עשה כל פעולה.	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	זכר ונקבה, יחיד ורבים	הבנת פרטים בטקסט	א. רפי מזרחי ב. רפי מזרחי ג. הבנים ד. הבנים ה. תמי	3 – השלים 5 תשובות נכונות 2 – השלים 3-4 תשובות נכונות 1 – השלים 1-2 תשובות נכונות 0 – השלים רק תשובות לא נכונות X – לא השיב
12	בכל אחד מהמשפטים שלפניכם חסרה מילה. כתבו – בכל משפט – את המילה החסרה מתוך הרשימה הזאת: שיחקה, שיחקו, משחק, משחקים.	פתוח	לשון	התאמת הפועל מבחינת הזמן, המין והמספר	תצורת המילה – הבנת צורני הנטייה	א. שיחקה ב. שיחקו / משחקים ג. משחק ד. משחקים / שיחקו	4 – השלים 4 תשובות נכונות 3 – השלים 3 תשובות נכונות 2 – השלים 2 תשובות נכונות 1 – השלים תשובה אחת נכונה 0 – השלים רק תשובות לא נכונות X – לא השיב

דף ריכוז ציוני תלמיד – 'תמי אוהבת כדורגל' 61

פרטי התלמיד/ה:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____ מספר זהות: _____

כיתה: _____ מספר כיתה: _____ תאריך עלייה (חודש ושנה): ____/____/____

תאריך המבחן: _____

הציון						מספר הפריט
4	3	2	1	0	לא השיב ¹⁷	
	3	2	1	0	X	1
4	3	2	1	0	X	2
4	3	2	1	0	X	3
4	3	2	1	0	X	4
	3	2	1	0	X	5
			1	0	X	6
			1	0	X	7
			1	0	X	8
			1	0	X	9
			1	0	X	10
	3	2	1	0	X	11
4	3	2	1	0	X	12
						סך כל הנקודות:
30 נקודות						הניקוד המרבי:

תמי אוהבת כדורגל - טבלת המרה מנקודות לציון על סולם של 100

הציון	הנקודות
46	14
40	12
33	10
26	8
20	6
13	4
6	2

הציון	הנקודות
100	30
93	28
86	26
80	24
73	22
66	20
60	18
53	16

¹⁷ לצורך חישוב הציון הכולל, "לא השיב" מקנה 0 נקודות, בדומה לתשובה שגויה.

6ה. לנוחיותך, תוכלי לחשב את כל ביצועי התלמיד במדדים השונים של הבנת הנקרא (לכיתות ג'–ד') בעזרת הטבלה הזאת:

הטקסטים לכיתות ג'–ד'		'הקרמבו'		'תמי אוהבת כדורגל'	
הממד	הציון	מספר הפריט	הציון	מספר הפריט	הציון
הבנת הרובד הגלוי		2		1	
		א3		2	
		ב3		6	
		6		11	
אוצר מילים		1			
		5			
		8			
לשון		4		4	
		7		10	
		9		12	
		10			
		11			
הבנת הרובד המשתמע				3	
				5	
				7	
				8	
				9	
סך כל הנקודות					

7. המחווניים לפרק "הבנת הנקרא" לתלמידי כיתות ה'-ו'

עם סיום פרק "הבנת הנקרא" תסכם המורה – בעזרת המחווניים שלהלן – את הביצועים של כל אחד מהתלמידים בדפי 'ריכוז ציוני התלמיד'. לכל אחד מהמחווניים מצורפים דף ריכוז ציונים וטבלת המרה מתאימים.

7א. המחווון המתייחס לשיר 'הקופסה' מאת יהונתן גפן

(הסוגה: שירה)

מספר הפריט	תיאור הפריט	סוג הפריט	הממד	הנושא/תת-הנושא	הסטנדרטים שהפריט מתייחס אליהם ¹⁸	התשובה הנכונה	תחום הציונים
1	מה היה בתוך קופסת הנעליים שקיבל הילד? סמנו ✓ ליד התשובה הנכונה.	סגור	הבנת הרובד הגלוי	הבנת הרעיון המרכזי ופרטים משניים	הבנת רעיון	ג'	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
2	בשיר כתוב: "ואבא חייד ואמר לי: תנחש." מה פירוש המילה לנחש ? סמנו ✓ ליד התשובה הנכונה.	סגור	אוצר מילים	הבנת משמעות של מילה ו/או הבנה מתוך הקשר	תצורת מילה – הבנת המבנה והמשמעות של מילה	א'	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
3	הילד ניחש שלוש פעמים. כתבו מהם הניחושים שהילד ניחש.	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	איסוף מידע מחלקים שונים בטקסט	הבנת מבנה-העל של הטקסט	1. טלוויזיה 2. משהו שאוכלים 3. כלב תשובה אפשרית נוספת: חיה	3 – כתב 3 ניחושים נכונים 2 – כתב 2 ניחושים נכונים 1 – כתב ניחוש אחד נכון 0 – כתב רק דברים לא נכונים X – לא השיב
4	למה האבא לא הביא לילד "טלוויזיה צבעונית"? צבעונית?	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	מבנה של משפט שלילה	הבנת מבנה-העל של הטקסט	האבא לא הביא לילד טלוויזיה צבעונית כי היא עולה הרבה כסף; כי אין לו כסף.	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
5	לפניכם משפט מתוך השיר. הקיפו במשפט שתי מילים שמראות שהשיר מספר על ילד ולא על ילדה. "אתה יודע שאין לי כסף לדברים כאלה, אמר אבא."	סגור	לשון	זכר ונקבה, שם גוף	תצורת המילה – הבנת צורני הנטייה	אתה, יודע	2 – הקיף 2 מילים נכונות 1 – הקיף מילה אחת נכונה 0 – הקיף רק מילים לא נכונות X – לא השיב
6	מהו הרמז שהאבא נתן לילד? (הרמז הוא משפט שהאבא אמר; הרמז יכול לעזור לילד לגלות מה יש בקופסה).	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	הבנת רעיון מתוך הקשר	הבנת מבעים פשוטים	"זה משהו שאוכל"	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
7	בכל אחד מהמשפטים שלפניכם חסרה מילה. כתבו – בכל משפט – את המילה החסרה: האבא או הילד .	פתוח	לשון	פעלי אמירה: "אמר", "שאל"; תבניות: "אמר ש...", "חשב ש..."	הבנת מבעים פשוטים	א. הילד ב. הילד ג. האבא ד. הילד ה. האבא	3 – השלים 5 תשובות נכונות 2 – השלים 3-4 תשובות נכונות 1 – השלים 1-2 תשובות נכונות 0 – השלים רק תשובות לא נכונות X – לא השיב

¹⁸ על-פי: משרד החינוך (תשס"ח). עברית כשפה שנייה. תכנית הלימודים לתלמידים עולים בכיתות א'-י"ב בבית הספר הממלכתי והממלכתי-דתי. האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, עמ' 99-105, ירושלים.

מספר הפריט	תיאור הפריט	סוג הפריט	הממד	הנושא / תת-הנושא	הסטנדרטים שהפריט מתייחס אליהם ¹⁸	התשובה הנכונה	תחום הציונים
א8	בשיר כתוב: "אתה יודע שאין לי כסף לדברים כאלה." למה האבא מתכוון כשהוא אומר "דברים כאלה"?	פתוח	הבנת הרובד המשתמע	הבנת משמעות של צירוף בהקשר, ניסוח הסבר במבע קצר	הבנת מטרת-העל של הטקסט	דברים שעולים הרבה כסף; דברים יקרים	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
ב8	כתבו עוד שלוש דוגמאות ל"דברים כאלה".	פתוח	הבנת הרובד המשתמע	מתן הסבר באמצעות הדגמה ופירוט	פירוש והסבר	פלייסטיישן, מחשב, די-וי-די, אופניים, טלפון נייד, אמ-פי-4 ועוד דברים יקרים	3 – כתב 3 דוגמאות נכונות 2 – כתב 2 דוגמאות נכונות 1 – כתב דוגמה אחת נכונה 0 – כתב רק דוגמאות לא נכונות X – לא השיב
9	הילד רצה מאוד לקבל כלב. העתיקו מתוך השיר את 3 המשפטים שמראים זאת.	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	פרגמטיקה (שימוש ב"צעקתי" בהקשר של שמחה)	הבנת מבנה-העל ומטרת-העל של הטקסט	"חיה!" צעקתי, זה כלב קטן! ונתתי לו כמה נשיקות על הזקן. "כלב", שמחתי בלי סוף ובלי גבול.	3 – העתיק 3 שורות נכונות 2 – העתיק 2 שורות נכונות 1 – העתיק שורה אחת נכונה 0 – העתיק רק שורות לא נכונות X – לא השיב
10	מה, לדעתכם, חשב הילד אחרי שקיבל את החתול? השלימו את המשפט שלפניכם. היום אבא הביא לי חתול, ומחר אולי...	פתוח	לשון	צורת עתיד, תגובה על טקסט	הבנת מבנה-העל של הטקסט	מחר אבא יביא לי אולי טלוויזיה / כלב או כל דבר אחר שאפשר להביא שמתאים לרוח השיר (צריכה להיות התאמה במשפט בין עושה הפעולה לפועל)	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
11	איזה מקרה מתואר בשיר? סמנו ✓ ליד התשובה הנכונה.	סגור	הבנת הרובד המשתמע	הבנת צורת השלילה: "שעדיין לא קרה" "שלא קרה"	הבנת מבנה-העל של הטקסט	א'	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב

7ב. דף ריכוז ציוני תלמיד – 'הקופסה'

פרטי התלמיד/ה:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____ מספר זהות: _____

כיתה: _____ מספר כיתה: _____ תאריך עלייה (חודש ושנה): ____/____/____ תאריך המבחן: _____

הציון					מספר הפריט
3	2	1	0	לא השיב ¹⁹	
		1	0	X	1
		1	0	X	2
3	2	1	0	X	3
		1	0	X	4
	2	1	0	X	5
		1	0	X	6
3	2	1	0	X	7
		1	0	X	8א
3	2	1	0	X	8ב
3	2	1	0	X	9
		1	0	X	10
		1	0	X	11
					סך כל הנקודות:
21 נקודות					הניקוד המרבי:

הקופסה - טבלת המרה מנקודות לציון על סולם של 100

הציון	הנקודות
100	21
90	19
81	17
71	15
62	13
52	11
43	9
33	7
24	5
14	3
5	1

¹⁹ לצורך חישוב הציון הכולל, "לא השיב" מקנה 0 נקודות, בדומה לתשובה שגויה.

7. המחווה המתייחס לקטע 'הסוס והאדם'

(הסוגה : טקסט למטרות תיאור, מידוע והסבר)

מספר הפריט	תיאור הפריט	סוג הפריט	הממד	הנושא / תת-הנושא	הסטנדרטים שהפריט מתייחס אליהם ²⁰	התשובה הנכונה	תחום הציונים
1	בטבלה שלפניכם כתובות שאלות. לחלק מהן יש תשובות בקטע ולחלק מהן – אין. סמנו ✓ ליד כל שאלה – אם יש לה תשובה בקטע או אין לה תשובה בקטע.	סגור	הבנת הרובד הגלוי	הבנת מילות שאלה, הבנת משפטי שאלה	פרטים תומכים של רעיון מרכזי	א. יש תשובה ב. אין תשובה ג. יש תשובה ד. יש תשובה ה. אין תשובה ו. יש תשובה ז. אין תשובה	5 – סימן 7 תשובות נכונות 4 – סימן 6 תשובות נכונות 3 – סימן 5 תשובות נכונות 2 – סימן 3-2 תשובות נכונות 1 – סימן תשובה אחת נכונה 0 – סימן רק תשובות לא נכונות X – לא השיב
2	שם הילד שבציור הוא דניאל. דניאל מסתכל על הסוס ואומר: "לי יש רגליים קצרות, אבל לסוס יש רגליים ארוכות." השלימו את המשפטים שלפניכם כמו בדוגמה.	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	פרגמטיקה, שימוש ב"אבל" כדי להציג ניגוד וגם שוני בשיח	הבנת מבנה-העל של הטקסט	א. מגרש את הזבובים בזנב שלו. ב. יש 4 רגליים. ג. ישן כשהוא עומד / ישן בעמידה. ד. יש זנב.	4 – השלים 4 משפטים נכונים 3 – השלים 3 משפטים נכונים 2 – השלים 2 משפטים נכונים 1 – השלים משפט אחד נכון 0 – השלים רק משפטים לא נכונים X – לא השיב
3	קראו את שורות 7-13 בקטע. ציינו – ליד כל אחד מהציורים שלפניכם – לאילו שורות הוא מתייחס.	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	הערכה, איתור הרעיון המרכזי	הבנת מטרת-העל של הטקסט	א. שורות מספר 9-10 ב. שורות מספר 12-13 ג. שורות מספר 10-11 ד. שורות מספר 11-12	4 – כתב 4 תשובות נכונות 3 – כתב 3 תשובות נכונות 2 – כתב 2 תשובות נכונות 1 – כתב תשובה אחת נכונה 0 – כתב רק תשובות לא נכונות X – לא השיב
4	בשורות 2-3 כתוב: "גופו של הסוס מכוסה שערות קצרות, ויש לו על הצנאר רעמה של שערות ארוכות." מה אפשר לכתוב במקום המילה "לו"? סמנו ✓ ליד התשובה הנכונה.	סגור	הבנת הרובד הגלוי	אזכור	הבנת משפטים בעלי קשרים לוגיים	ב'	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב

²⁰ על-פי: משרד החינוך (תשס"ח). עברית כשפה שנייה. תכנית הלימודים לתלמידים עולים בכיתות א'-ג' בבית הספר הממלכתי והממלכתי-דתי. האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, עמ' 98-108, ירושלים.

מספר הפריט	תיאור הפריט	סוג הפריט	הממד	הנושא/תת-הנושא	הסטנדרטים שהפריט מתייחס אליהם ²⁰	התשובה הנכונה	תחום הצינונים
5	כתבו הפכים. דוגמה: גוף גדול ← גוף קטן.	פתוח	לשון	הפכים	הצורת מילה – הבנת המבנה והמשמעות של מילה	א. קצרים ב. לאט ג. חלשה ד. מעט/קצת	4 – כתב 4 הפכים נכונים 3 – כתב 3 הפכים נכונים 2 – כתב 2 הפכים נכונים 1 – כתב הֶפֶךְ אחד נכון 0 – כתב רק הפכים לא נכונים X – לא השיב
6	כתבו מי רוכב על סוסים, על-פי הקטע.	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	הבנת המשמעות של מילים (שמות עצם ברבים)	הבנת המשמעות של מילים	תשובות אפשריות: חיילים, אנשים, שוטרים, ספורטאים ועוד.	3 – כתב 3 תשובות נכונות 2 – כתב 2 תשובות נכונות 1 – כתב תשובה אחת נכונה 0 – כתב רק תשובות לא נכונות X – לא השיב
7	כתבו במה עוֹזְרִים הסוסים לבני האדם, על-פי הקטע.	פתוח	הבנת הרובד הגלוי	הכללה ופירוט	הבנת מטרת-העל ומבנה-העל של הטקסט	- הסוסים עוזרים להוביל בני-אדם ומשאות ממקום למקום. - יש ארצות שבהן משתמשים בסוסים לעבודה בשדות.	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
8א	אפשר לחלק את הקטע הסוס והאדם לשני חלקים. איזו כותרת מתאימה לחלק הראשון של הקטע? (שורות 1–6) סמנו ✓ ליד הכותרת המתאימה.	סגור	הבנת הרובד המשתמע	הערכה, איתור הרעיון המרכזי	הבנת מבנה-העל של הטקסט	ג'	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
8ב	איזו כותרת מתאימה לחלק השני של הקטע? (שורות 7–15) סמנו ✓ ליד הכותרת המתאימה.	סגור	הבנת הרובד המשתמע	הערכה, איתור הרעיון המרכזי	הבנת מבנה-העל של הטקסט	א'	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
9	איך אפשר להגדיר את הקטע שקראתם (הסוס והאדם)? סמנו ✓ ליד התשובה הנכונה.	סגור	הבנת הרובד המשתמע	זיהוי סוגה, ידיעת שמות הסוגות	הבנת מבנה-העל של הטקסט	ג'	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
10	מתחו קו בין החיה לפעולה שהיא עושה.	פתוח	אוצר מילים	הבנת המשמעות של מילים: פעלי התקדמות	הבנת המשמעות של מילים	- הסוס <--- דוהר - הנחש <--- זוחל - הדג <--- שוחה - הפרפר <--- עף - הקנגורו <--- קופץ	4 – סימן 5 תשובות נכונות 3 – סימן 4 תשובות נכונות 2 – סימן 3 תשובות נכונות 1 – סימן תשובה אחת נכונה 0 – סימן רק תשובות לא נכונות X – לא השיב

מספר הפריט	תיאור הפריט	סוג הפריט	הממד	הנושא/תת-הנושא	הסטנדרטים שהפריט מתייחס אליהם ²⁰	התשובה הנכונה	תחום הצינונים
11	לפניכם רשימה של מילים שונות. הקיפו רק את 5 השמות של בעלי החיים הכתובים ברשימה.	סגור	אוצר מילים	הכרת שמות של בעלי-חיים	תצורת מילה – הבנת המבנה והמשמעות של מילה	פרפר, אריה, סוס, ציפור, תרנגולת	4 – הקיף 5 שמות נכונים 3 – הקיף 4 שמות נכונים 2 – הקיף 3-2 שמות נכונים 1 – הקיף שם אחד נכון 0 – הקיף רק שמות לא נכונים X – לא השיב
12	למה מתכוונים כאשר אומרים על אדם, שהוא "סוס עבודה"? סמנו ✓ ליד התשובה הנכונה.	סגור	הבנת הרובד המשתמע	הבנת המשמעות של צירוף מטפורי	הבנת המשמעות של צירופים וביטויים	ד'	1 – תשובה נכונה 0 – תשובה לא נכונה X – לא השיב
13	בטבלה שלפניכם כתובים משפטים על חתול. חלק מהם יכולים להופיע בערך "חתול" באנציקלופדיה וחלק לא. סמנו ✓ ליד כל משפט – אם הוא יכול להופיע באנציקלופדיה או לא יכול להופיע בה.	סגור	הבנת הרובד המשתמע	זיהוי מאפיינים של סוגה	הבנת מבנה-העל של הטקסט	א. לא יכול להופיע ב. יכול להופיע ג. לא יכול להופיע ד. יכול להופיע ה. יכול להופיע ו. לא יכול להופיע	4 – סימן 6 תשובות נכונות 3 – סימן 4-5 תשובות נכונות 2 – סימן 3-2 תשובות נכונות 1 – סימן תשובה אחת נכונה 0 – סימן רק תשובות לא נכונות X – לא השיב

דף ריכוז ציוני תלמיד – 'הסוס והאדם' 7ד.

פרטי התלמיד/ה:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____ מספר זהות: _____

כיתה: _____ מספר כיתה: _____ תאריך עלייה (חודש ושנה): ____/____/____

תאריך המבחן: _____

הציון							מספר הפריט
5	4	3	2	1	0	לא השיב ²¹	
5	4	3	2	1	0	X	1
	4	3	2	1	0	X	2
	4	3	2	1	0	X	3
				1	0	X	4
	4	3	2	1	0	X	5
		3	2	1	0	X	6
				1	0	X	7
				1	0	X	8א
				1	0	X	8ב
				1	0	X	9
	4	3	2	1	0	X	10
	4	3	2	1	0	X	11
				1	0	X	12
	4	3	2	1	0	X	13
							סך כל הנקודות:
38 נקודות							הניקוד המרבי:

הסוס והאדם - טבלת המרה מנקודות לציון על סולם של 100

הציון	הנקודות
47	18
42	16
37	14
32	12
26	10
21	8
16	6
11	4
5	2

הציון	הנקודות
100	38
95	36
89	34
84	32
79	30
74	28
68	26
63	24
58	22
53	20

²¹ לצורך חישוב הציון הכולל, "לא השיב" מקנה 0 נקודות, בדומה לתשובה שגויה.

7ה. לנוחיותך, תוכלי לחשב את כל ביצועי התלמיד במדדים השונים של הבנת הנקרא (לכיתות ה'–ו') בעזרת הטבלה הזאת:

טקסטים לכיתות ה'–ו'		'הקופסה'		'הסוס והאדם'	
הממד		מספר הפריט	הציון	מספר הפריט	הציון
הבנת הרובד הגלוי	1			1	
	3			2	
	4			3	
	6			4	
	9			6	
				7	
הבנת הרובד המשתמע	א8			א8	
	ב8			ב8	
	11			9	
				12	
				13	
לשון	5			5	
	7				
	10				
אוצר מילים	2			10	
				11	
סך כל הנקודות					

■

מבדק בעברית לתלמידים עולים בכיתות ג'-ו'
על-פי תכנית הלימודים בעברית
כשפה שנייה לתלמידים עולים

■

הנחיות לניהול פרק הבעה בכתב

■

1. מטרת הפרק ומבנהו

מטרת הפרק היא לבדוק ולהעריך את יכולותיו של התלמיד בהבעה בכתב בעברית. במשימות הכתיבה יש לכתוב כתיבה מתארת/מדווחת או כתיבה טיעונית, ואפשר ללמוד מהן על אוצר המילים הפעיל של התלמיד (בנושא המשימה) ועל כשירותו הלשונית (דקדוק ותחביר).

מבחן ההבעה בכתב מאפשר בעיקר להעריך את יכולתו של התלמיד להביע רעיון שלם וברור בעברית.

הטבלה שלהלן מתארת את מבנה הפרק ואת המשימות הכלולות בו.

היכולת הנבדקת	סוג המשימה	תוכן המשימה	המלצה לאופן העברת הפרק
יכולת הצגת מידע בכתב	כתיבת סיפור אישי	1. היום הראשון בבית-הספר בישראל – לתלמידי כיתות ג'–ד' 2. החג הראשון בישראל – לתלמידי כיתות ה'–ו'	עבודה אישית ; חלק זה יכול להיות מועבר לקבוצת תלמידים בו-זמנית. התלמיד יבחר במשימת כתיבה אחת מבין השתיים.
	הצגת עמדה מנומקת	3. הפסקות קצרות או הפסקה אחת ארוכה במהלך יום לימודים בבית-ספר – לתלמידי כיתות ג'–ו'.	

2. הכישורים²² הנבדקים

שימוש במערכת הסמלים בעברית

- שימוש בכל מערכת התנועות והעיצורים
- יכולת כתיבה ללא שגיאות כתיב האופייניות לעברית א/ע, ח/כ, ק/כ, ט/ת

התאמת הטקסט לנמענים

- התאמה של הלשון והתוכן למטרה של טקסטים ברמה בינונית ולנמעניהם

הבעת כוונות

- הבעת רגשות ורצונות בטקסטים קצרים
- תיאור אירועים, הבעת דעות ועמדות

²² הכישורים הנבדקים נוסחו בהלימה לתכנית הלימודים לתלמידים עולים, עמ' 102–104.

3. תוכן הפרק

שני דפי כתיבה לכל תלמיד (בכל קבוצת גיל), ובראש כל אחד מהדפים מופיעה משימת כתיבה. התלמיד יבחר **במשימה אחת** מבין שתי המשימות המפורטות להלן.

התלמידים בכיתות ג'–ד' יבחרו באחת מבין שתי המשימות האלה:

1. משימת כתיבה של סיפור אישי: היום הראשון בבית-הספר בישראל
2. משימת כתיבה של טקסט טיעוני: כתבו מה יותר טוב לדעתכם, הרבה הפסקות קצרות או הפסקה אחת ארוכה?

התלמידים בכיתות ה'–ו' יבחרו באחת מבין שתי המשימות האלה:

1. משימת כתיבה של סיפור אישי: החג הראשון בישראל
2. משימת כתיבה של טקסט טיעוני: כתבו מה יותר טוב לדעתכם, הרבה הפסקות קצרות או הפסקה אחת ארוכה?

המורה תוודא שהתלמידים מבינים את משמעות המילה "**לבחור**" ותדאג שהתלמידים יבצעו רק משימה אחת מבין השתיים.

4. החומרים הדרושים

החומרים הדרושים לתלמידים	החומרים הדרושים למורה
פרק "הבעה בכתב" הכולל דפי משימות כתיבה כמספר התלמידים. התלמיד יבחר במשימה אחת מבין שתיים.	- מחווון להערכת ביצועי התלמידים - ידף ריכוז ציוני תלמיד עבור כל תלמיד

5. מהלך ההיבחנות

המבחן יכול להתקיים בקבוצה, בזוגות או ביחידים, כאשר כל תלמיד עונה על השאלות באופן עצמאי בדפי המבחן שלו.

משך המבחן: כ-25 דקות.

המלצה: אם המורה מעבירה את פרק "הבעה בכתב" במועד שבו היא מעבירה את פרק "הבנת הנקרא" (את אחד משני הטקסטים של הבנת הנקרא), מומלץ להעביר קודם את פרק ההבעה בכתב (כדי לתת הסבר מקדים לכל התלמידים בו-זמנית).

א. הסבר על המבחן

- המורה תסביר לתלמידים שעליהם לכתוב טקסט (חיבור קצר), ותודיע על פרק הזמן המוקדש למטרה זו (עד 25 דקות). המורה תבקש מהתלמידים להשתדל לכתוב בכתב ברור וקריא ולהשתמש בסימני פיסוק.
- המורה תקריא לתלמידים את שתי המשימות ותזמין אותם לבחור באחת מהן.

ג. מהלך המבחן

התלמידים יכתבו את הטקסט. המורה תוכל להיענות לפניית של תלמידים בזמן המבחן במקרים כגון: בירור משימת הכתיבה, בירור כתיב של מילה זו או אחרת, או כל דבר אחר הנוגע לטכניקה של הכתיבה או הנוגע להתייעצות בתכנים.

ג. סיום

בתום הכתיבה יגישו התלמידים את המבחן למורה.

אם המורה מחליטה להעביר פרק נוסף של המבחן, עליה לעבור להנחיות של הפרק הבא. אם זהו סוף המבחן כדאי לאפשר לתלמידים לשתף את המורה בחוויות שחוו במהלך המבחן (הסיבות לבחירה במשימה שבחרו, במה התקשו, איך פתרו בעיות שהיו להם במהלך הכתיבה וכד').

ד. בדיקת המבחן

המורה תבדוק את ביצועי התלמידים בעזרת המחווון לפרק "הבעה בכתב" (סעיף 6 בפרק מבחן זה), ותסכם את התוצאות ב'דף ריכוז ציוני תלמיד' לפרק "הבעה בכתב" (סעיף 7 בפרק מבחן זה), עבור כל אחד מהתלמידים. יש להמיר את סכום הנקודות שיתקבל לציון בין 0 ל-100 באמצעות 'טבלת המרה' (סעיף 7 בפרק מבחן זה).

עם סיום פרק "הבעה בכתב" תסכם המורה – בעזרת המחווון שלהלן – את הביצועים של כל אחד מהתלמידים ב'דף ריכוז ציוני התלמיד' לפרק "הבעה בכתב".

תחום הציונים		מדדים
הצגת עמדה מנומקת	סיפור אישי	
בעד הפסקות קצרות או בעד הפסקה אחת ארוכה בבית-ספר (ג'-ו')	היום הראשון בבית-הספר (ג'-ד') החג הראשון בישראל (ה'-ו')	
2 - מתאים 1 - קרוב 0 - לא מתאים	2 - מתאים 1 - קרוב 0 - לא מתאים	התאמה לנושא
2 - כל הרעיונות ברורים 1 - חלק מהרעיונות ברורים 0 - הרעיונות לא ברורים	2 - כל הרעיונות ברורים 1 - חלק מהרעיונות ברורים 0 - הרעיונות לא ברורים	בהירות
2 - כתב 5 שורות ומעלה 1 - כתב 3-4 שורות 0 - כתב פחות מ-3 שורות	2 - כתב 5 שורות ומעלה 1 - כתב 3-4 שורות 0 - כתב פחות מ-3 שורות	כמות מילים
2 - מגוון, מעבר למילון הבסיסי, רלוונטי לז'אנר 1 - בסיסי 0 - דל ביותר	2 - מגוון, מעבר למילון הבסיסי 1 - בסיסי 0 - דל ביותר	אוצר מילים
1 - תחביר תקין ברובו 0 - תחביר שגוי ברובו	1 - תחביר תקין ברובו 0 - תחביר שגוי ברובו	משפטים תקינים (קישוריות) (תחביר)
2 - קיימת ברוב המקרים 1 - קיימת לפעמים 0 - כמעט ולא קיימת	2 - קיימת ברוב המקרים 1 - קיימת לפעמים 0 - כמעט ולא קיימת	התאמה דקדוקית
2 - תקין ברובו 1 - שגיאות מצופות בשכבת הגיל וברמת הביניים 0 - שגוי מאוד	2 - תקין ברובו 1 - שגיאות מצופות בשכבת הגיל וברמת הביניים 0 - שגוי מאוד	כתיב

7. דף ריכוז ציוני תלמיד לפרק "הבעה בכתב"

דף ריכוז ציוני תלמיד לפרק "הבעה בכתב"

פרטי התלמיד/ה:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____ מספר זהות: _____

כיתה: _____ מספר כיתה: _____ תאריך עלייה (חודש ושנה): / /

תאריך המבחן: _____

הערות	סיפור אישי / הצגת עמדה מנומקת			מדדים
	☐ כתב / ☐ לא כתב ²³			
	2	1	0	התאמה לנושא
	2	1	0	בהירות
	2	1	0	כמות מילים
	2	1	0	אוצר מילים
		1	0	משפטים תקינים קישוריות (תחביר)
	2	1	0	התאמה דקדוקית
	2	1	0	כתיב
				סך כל הנקודות:
	13 נקודות			ניקוד מרבי:

הבעה בכתב - טבלת המרה מנקודות לציון על סולם של 100

ציון	נקודות
100	13
85	11
69	9
54	7
38	5
23	3
8	1

²³ לצורך חישוב הציון הכולל, "לא כתב" מקנה 0 נקודות, בדומה לתשובה שגויה.

הדוגמות שלהלן נועדו לסייע למורה להתאמן בהערכה של ביצועי התלמידים בפרק "הבעה בכתב" ולהשוות בין הערכת הביצועים של התלמיד על ידה לבין הערכת הביצועים בפיילוט 2008. מומלץ לקרוא את הטקסטים שכתבו התלמידים, להעריך אותם באמצעות המחווה ולהשוותם לסיכום הביצועים שמופיע מתחת לכל טקסט.

דוגמה להצגת עמדה מנומקת

אני חושב שצריך להוסיף הפסקות קצרות בין השיעורים בבית-הספר.
ואני חושבת שיותר טוב שתהיה הפסקה אחת ארוכה.
ומה אתם חושבים?
כתבו מה יותר טוב לדעתכם: הרבה הפסקות קצרות או הפסקה אחת ארוכה. הסבירו למה.
טקסט שכתבה תלמידה²⁴ (11 חודשים בארץ)

אני חושבת שה שני הדברים טובים כי הפסקות קצרות כי זה עושה הפסקה גדולה וב הפסקה גדולה גה כיף כי הן שהורים.

סיכום ביצועי התלמידה

המדר	הצגת עמדה מנומקת	הערות
התאמה לנושא	2 – מתאים	
בהירות	1 – חלק מהרעיונות ברורים	עמדתה ברורה ("שני הדברים טובים"), ההסבר בהיר בחלקו
כמות מילים	1 – כתבה 3 שורות	
אוצר מילים	1 – בסיסי	כל המילים משתייכות לשלב מתחילים (מלבד: "שני דברים")
משפטים תקינים וקישוריות	1 – רוב המשפטים תקינים; הקישוריות מגוונת: "חושבת ש...", "כי", "וב..."	המבנה אינו תקין: "כי הפסקות קצרות כי זה עושה הפסקה גדולה"
התאמה דקדוקית	1 – לפעמים	
כתיב	1 – שגיאות רגילות בעברית	ניתוק אותיות קישור ("שה..." "וב...") מהמילים; כיווניות – החלפת ז' ב-ג', החלפת ע' ו-א' ב-ה'
סך כל הנקודות	8 מתוך 13	

²⁴ הטקסטים של התלמידים הודפסו בדיוק כפי שנכתבו על-ידי התלמידים, לרבות מעברי שורות, שגיאות כתיב ופיסוק. התלמידים כתבו באותיות כתב, אך לנוחיות הקוראים שונה הגופן.

דוגמה לסיפור אישי – לתלמידי כיתות ה'–ו'

כתבו סיפור שהכותרת שלו : החג הראשון שחגגתי בישראל.

טקסט שכתב תלמיד (12 חודשים בארץ)

לפני הרבה שנים היה איש אחד גר במצרים
שם שלו משה הוא גדל בבית של פערה
משה יצא לטיל משה רעה בני ישראל
עובדים קשה משה הלך לראות מה שעושים
איש אחד לא יהול לעבוד איש נפל משרת
של פערה ראה אותו לא עובדה נתן לא כפה
הוא בוכה באזה משה שמה אותו בוכה
משה לך ותפס אותו זרק אותו את משרת
של פערה משרת של פערה מת משה הלך
לארץ אחרת פערה אמר תרגו אותו

סיכום ביצועי התלמיד

הממד	סיפור אישי	הערות
התאמה לנושא	0 – לא מתאים	אפשר להתייחס לקולא – לכך שסיפור יציאת מצרים מתקשר לחג הפסח ואז לתת לתלמיד נקודה אחת
בהירות	2 – כל הרעיונות ברורים	
כמות מילים	2 – כתב 5 שורות ומעלה	
אוצר מילים	2 – מגוון, מעבר למילון הבסיסי, רלוונטי לסוגה	"לפני הרבה שנים...", "משרת", "הלך לארץ אחרת", "נתן לו כפה"
משפטים תקינים וקישוריות (תחביר)	1 – רוב המשפטים תקינים	חסרות מילות קישור (ש..., ו"ו החיבור) בתוך המשפטים וביניהם
התאמה דקדוקית	2 – ברוב המקרים	
כתיב	1 – שגיאות רגילות בעברית,	החלפת א' ע' ה' שגיאות שנובעות מהגייה שגויה (ה' במקום ח')
סה"כ	10 מתוך 13	

דוגמה לסיפור אישי – לתלמידי כיתות ה'–ו'

כתבו סיפור שהכותרת שלו : החג הראשון שחגגתי בישראל.

טקסט שכתבה תלמידה (9 חודשים בארץ)

החג הראשון ש חגגתי בישראל

החג הראשון שחזזתי בישראל זה היה ראש חודש. אני
אכלתי אצל חברינו שמדברים צרפתית כי עוד לא
היה לנו בית. זה היה מצחיק כי כשהם עשו מוצי
אז במקום לשים מלח על המוצי הם שמו דבש. אני
באמת אהבתי את החג הזה!

סיכום ביצועי התלמידה

המדר	סיפור אישי	הערות
התאמה לנושא	2 – מתאים	
בהירות	2 – כל הרעיונות ברורים	
כמות מילים	2 – כתבה 5 שורות ומעלה	
אוצר מילים	2 – מגוון, מעבר למילון הבסיסי "ראש-חודש", "חברינו", "עוד לא היה", "מצחיק", "כשהם", "במקום לשים", "באמת אהבתי"	
משפטים תקינים (וקישוריות (תחביר)	1 – כל המשפטים תקינים	
התאמה דקדוקית	2 – התאמה ברוב המקרים	
כתיב	2 – תקין, כמעט אין שגיאות	למעט : המילה מוציא (השמטת אי' נחה) ; ניתוק של אות הקישור ש' מהמילה בכותרת ("ש חגגתי"); החלפת ז' ב-ג'
סה"כ	13 מתוך 13	

תשס"ט 2008
המבדק פותח ונכתב במסגרת
הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה)
עבור אגף קליטת עלייה במשרד החינוך